

Stimați Concurenți! Utilizator!

În acest moment țineți în mâna o publicație, care dorește să prezinte munca de zece ani a mii de tineri și adulți. Dintotdeauna a fost un vis al echipei de organizare a PROGRAMULUI DE COOPERARE ȘI EDUCAȚIE ECOLOGICĂ TRANSFRONTALIERĂ ÎN REGIUNEA TISEI SUPERIOARE „CAUZA NOASTRĂ COMUNĂ”, să poată pune la dispoziția echipelor participante, a profesorilor pregători, un raport de activitate cronologic, care să cuprindă produsul intelectual al acestui șir de evenimente, o broșură, culegere de idei utilizabil în mod liber în educația ecologică de zi cu zi.

Această dorință se îndeplinește acum datorită proiectului “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region, cu nr. HUSKROUA/1001/039, desfășurat în cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră Ungaria-Slovacia-România-Ucraina ENPI 2007-2013, dat fiind faptul că programul susține publicarea unui material științific scris și a unui CD.

În această publicație prezentăm istoricul, obiectivele și sarcinile programului de cooperare internațională. Ne mândrim cu succesele acestuia, dar împărtăsim cu cititorul și îndoielile pe care le avem. Publicăm fotografii și tabele. Pe lângă formatul scris, CD-ul a fost pregătit cu conținut de bază asemănător, dar acesta cuprinde și multe alte informații. Publicăm în patru limbi produsele noastre intelectuale: seturile de exerciții ale concursurilor, fișele de lucru și rezolvările acestora. Pentru CD am conceput un montaj de fotografii, care va prezenta cele mai importante evenimente ale celor zece ani, respectiv publicăm câteva prezentări bine reușite, care ilustrează rezolvarea exercițiilor practice locale.

Acum zece ani, când am visat la inițierea acestui program de cooperare, nu am crezut că va deveni un eveniment atât de reușit, care va da măsura în educația ecologică ce se înfăptuiește în Ecoregiunea Tisa Superioară. Succesul se poate măsura în principal, prin numărul de școli în care s-au organizat cercuri tematice, numărul de elevi și profesori care s-au alăturat muncii în fiecare an, și cum am reușit prin intermediul acestora să ne adresăm factorilor decizionali și comunităților locale. Este bine de văzut, dincolo de indicatorii măsurabili în numere, cu câte idei a contribuit acest program la nașterea și înfăptuirea unor inițiative locale.

Mie, inițiatorului acestui program, toate acestea îmi semnifică și altceva. Ceva care depășește cu mult chiar și protecția mediului și educația, și anume, întărirea relațiilor umane. Prin intermediul acestui program au interacționat tineri și adulți maghiari, români, slovaci și ucraineni care, pe lângă formarea unor prietenii personale, au ajutat la demolarea acelor ziduri pe care le-au constituit frontierele de stat, care au limitat colaborarea. Cred, știu și văd, și prin noi văd din ce în ce mai mulți, faptul că, culturile și limbile diferite, compoziția etnică multicoloră a populației acestor ținuturi, nu ne despart, ci ne leagă. În decursul celor zece ani am avut ocazia să cunosc mulți elevi și profesori maghiari, români, slovaci și ucraineni dragi, am fost martor al atâtorelor rezultate frumoase, al nașterii atâtorelor relații, încât pot să afirm cu încredere că a meritat și va merita în continuare să lucrăm pentru aceste scopuri. Oare adulții, acei factori de decizie, cărora le-am încrezut cărmuirea sorții noastre, atât la nivel local cât și central, înțeleg că asocierea, conlucrarea fără prejudecăți poate fi zălogul viitorului nostru, aceasta este „Cauza Noastră Comună”.

Mulțumesc tuturor elevilor și profesorilor, cunoscuți și necunoscuți, care au participat la programele noastre, munca și efortul comun depus.

Sperăm că atât elevii, cât și profesorii lor pregători, vor putea utiliza cu succes publicațiile noastre.

În numele organizatorilor:

Toldi Zoltán
Conducătorul Cercului de elevi Iubitorii naturii
Manager de program

Tisztelt Versenyzők! Felhasználók!

Egy olyan kiadványt tartanak most a kezükben, amely sok ezer fiatal és felnőtt tízéves munkájáról igyekszik beszámolni. A „KÖZÖS ÜGYÜNK” HATÁROKON ÁTÍVELŐ KÖRNYEZETI NEVELÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAM A FELSŐ-TISZA MENTÉN rendezvénysorozat szervezői teamjének régi alma volt az, hogy a résztvevő csapatoknak, a felkészítő tanároknak egy kronológikus szakmai beszámolót, egy, a rendezvénysorozat szellemi termékeit tartalmazó, a hétköznapi környezeti nevelésben, oktatásban szabadon felhasználható szakköri füzetet, ötlettárat nyújthasson át..

Ez a vágyunk, a Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna ENPI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 program keretében megvalósuló “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region című, HUSKROUA/1001/039 számú projekthez kapcsolódóan, végre teljesülhetett, hiszen a program egy rövid írásos szakmai kiadvány és egy CD megjelentetését is támogatja.

A kiadványban bemutatjuk, a nemzetközi együttműködési program történetét, céljait és feladatait. Büszkélkedünk sikereivel, de megosztjuk benne az olvasóval aggályainkat is. Képeket, táblázatokat adunk közre. Az írott formátum mellé, hasonló alaptartalommal készült el a CD is, de abban sok más információ is megtalálható. Szellemi termékeinket, a vetélkedők feladatsorait, munkalapjait, a megoldásokat tesszük közzé benne, négy nyelven. A CD-re összeállítottunk egy fotógyűjteményt, ami az eltelt tíz év fontosabb eseményeit mutatja majd be, illetve bemutatunk néhány jól sikerült prezentációt is, ami a helyi gyakorlati feladatok megoldásáról ad némi képet.

Tíz éve, mikor megállmodtuk az együttműködési programot, nem gondoltuk, hogy ilyen nagysikerű, a Felső-Tisza Ökorégióban megvalósuló környezeti nevelés egyik mértékadó rendezvényévé válik majd. A siker leginkább abban mérhető, hogy hány- és hány iskolában szerveződtek szakkörök, mennyi diákok és tanár kapcsolódott be évente a munkákba, s rajtuk keresztül hogyan sikerült egyben a döntéshozókat, a helyi társadalmat is megszólítani. Jó érzés látni, túl a számokban mérhető indikátorokon, hogy programsorozatunk milyen sok ötlet adott helyi kezdeményezések létrejöttéhez, megvalósításához.

Nekem, e program elindítójának mindez más is jelent. Olyasmit, ami még a környezetvédelmen, a nevelésen is jóval túl mutat. Ez pedig az emberi kapcsolatok erősödése. Magyar, román, szlovák, ukrán fiatalok és felnőttek kerültek egymással kapcsolatba, és sok-sok egyéni barátság kialakulása mellett, segítették azt, hogy lebomoljanak azok a falak, amelyeket az országhatárok építettek ki, amelyek gátakat emeltek az együttműködés elő. Hiszem és tudom, és már látom is, és rajtunk keresztül egyre többen látják, hogy a különböző kultúrák, a nyelvek, a vidék lakosságának sokszínű nemzetiségi összetétele, nem szétválasztanak, hanem összekötnek bennünket. Tíz év alatt oly sok kedves magyar, román, szlovák, ukrán diákok és felnőttek ismerhettem meg, oly sok szép eredményt, kapcsolatot láttam kialakulni, hogy bátran kimondhatom, megérte, és meg is fogja érni, ezekért a célokért cselekedni. S vajon a felnőttek, és azok a döntéshozók, akikre sorsunk irányítását helyileg, vagy országosan rábíztuk megértik-e, hogy az előílet nélküli összefogás, a közös cselekvés lehet a jövőnk záloga, ez az igazi „Közös Ügyünk”

Köszönöm ismerve és ismeretlenül az eltelt tíz év valamennyi diákjának és tanárának, aki részt vett programjainkon, a munkát és az összetartozást erősítő cselekvésekkel.

Reméljük, hogy mind a versenyzők, mind felkészítő tanáraik jól tudják majd használni kiadványainkat.

A szervezők nevében:

Toldi Zoltán
A Természetbarát Diákkör vezetője
Program manager

Шановні учасники! Користувачі!

Тепер таке видання держите в руках, яке подає для вас звіт роботи за 10 років багатьох тисяч учнів і дорослих. Організатори «СПІЛЬНОЇ СПРАВИ» вже давно мріяли про те, що для команд і вчителів, які брали участь у програмі могли вручати видання яке можна вільно використати у повсякденному екологічному вихованні, що вмістить у собі хронологічний звіт і духовні продукти програми.

Цю мрію у рамках програми **HUSKROUA ENPI 2007/2013** під назвою «“An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region, HUSKROUA/1001/039» змогли здійснити, тому що програма підтримує випуск короткого професійного письмового видання і диска.

У виданні представляємо історію, цілі і завдання міжнародної співробітницької програми. Гордимося успіхами, але схілимося з читачами нашими сунівами. Опубліковуємо таблиці і картинки. До видання у письмовій формі складали і диска, але в ньому можете знайти ще більше інформації. Вміщуємо духовні продукти, завдання вікторин, бланків для відповідей та правильні відповіді на 4 мовах. На дисках склали збірник фотографій, які представляють найважливіші події 10 років, і декілька якісних презентацій, які дають картину про вирішення практичних завдань.

10 років тому, коли вигадали співробітницьку програму ще не думали, що ця програма буде такою успішною, і будеодною з авторитетних програм екологічного виховання у регіоні вздовж Верхньої Тиси. Успіх перш за все можно виміряти у тому, що у кількох школах складалися команди, гуртки, скільки учні і вчителів брали участь щорічно у вікторині, ічерез них змогли звернутися до тих, хто приймає рішення та до місцевого суспільства. Добре бачити чисельні показники індикатори того, що наша програма багато думок дала для створення і впровадження місцевих ініціатив.

Для мене, як ініціатора програми, все це означає і щось інше. Те, що показує не тільки охорону природи і виховання. А саме: посилення людських зв'язків. Угорські, румунські, словацькі і українські юнакі і дорослі встановлювали зв'язки, і поряд з особистою дружбою допомагали у тому, щоб завалилися ті стіни, що створювали державні кордони, які були перешкодою співпраці. Вірю, знаю і бачу, що через нас все більше людей бачить, що культурні, мовні і національні різниці не розділяють, а обєднують нас. За 10 років міг познайомитися з багатьма угорськими, румунськими, словацькими і українськими юнаками і дорослими, бачив виникнення зв'язків і успіхів, і тому сміливо можу казати, що було і буде вартим задля цих цілей. Дорослі, і люди які приймають рішення, на яких ввірили свою долю на місцевих і державних рівнях, усвідомлюють, що основа майбутнього є співпраця без упереджень. Це справжня «Спільна справа»!

Дякую всім знайомим і незнайомим юнакам і вчителям які за 10 років брали участь у наших програмах, роботі і діях, які підсилили взаємозалежність.

Надіємось, що і учасники і вчителі, добре зможуть використати наше видання.

Від імені організаторів:

Толді Золтан
Керівник Юнацького Коля Любителів Природи
Керівник програми

Vážení súťažiaci! Uživatelia!

V rukách držíte publikáciu, ktorá má podať správu o desaťročnom úsilí a práci tisícok mladých a dospelých ľudí. Starým snom usporiadateľského tímu súťaže pod názvom: „NAŠA SPOLOČNÁ VEC“ / *KÖZÖS ÜGYUNK* / -HRANICE PRESAHUJÚCI PROGRAM EKOLOGICKEJ VÝCHOVY A SPOLUPRÁCE POZDĽŽ HORNEJ TISY

bolo vydať pre zúčastnené družstvá, ich pripravujúcich pedagógov chronologickú odbornú správu, ktorá má obsahovať výstupy tohto programu voľne využiteľné v každodennej ekologickej výchove a vzdelávaní vo forme zbierky poskytujúcej nápady.

Táto naša túžba môže byť konečne naplnená vďaka projektu číslo HUSKROUA/1001/039 , s názvom “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region v rámci programu s názvom Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina ENPI hranice presahujúci program spolupráce 2007-2013, nakol’ko program podporuje aj vydanie krátkej odbornej písanej publikácie a CD nosiča.

V publikácii predstavíme história medzinárodného programu spolupráce, jeho ciele a úlohy. Pochválime sa jeho úspechmi na ktoré sme pyšní, ale podelíme sa s čitateľmi aj o naše obavy. Zverejnime obrázky aj tabuľky. K písanej publikácii bolo s podobným obsahom pripravené aj CD-čko, ale na tom nájdete aj mnoho ďalších informácií. Naše intelektuálne produkty, teoretické rady úloh súťaže, pracovné listy, správne odpovede budú zverejnené štvorjazyčne. Na CD-čko sme zostavili zbierku fotografií, ktorá má predstaviť udalosti uplynulých desiatich rokov, ďalej predstavíme aj niekoľko vydarených prezentácií, ktoré podajú určitý obraz o riešeniach miestnych praktických úloh.

Pred desiatimi rokmi, keď sa zrodila myšlienka programu spolupráce, sme nepredpokladali, že bude mať taký veľký úspech, že sa stane akciou udávajúcou štandard v aktivitách zameraných na ekologickej výchove v ekoregióne Hornej Tisy. Úspech je merateľný najmä v tom, že v mnohých školách sa organizovali krúžky, koľko žiakov a pedagógov sa každoročne zapojilo do práce a cez nich sa ako podarilo zapojiť aj osobnosti prinášajúce rozhodnutia a osloviť aj miestnu spoločnosť. Je dobrý pocit vidieť fakt, neberúc do úvahy merateľné číselné indikátory, že séria našich programov dala mnoho podnetov na vznik a realizáciu miestnych aktivít.

Pre mňa, ako iniciátora tohto programu, to znamená aj oveľa viac. Znamená to niečo, čo poukazuje ďaleko ďalej ako je ochrana životného prostredia a výchova. A to je upevnenie medziľudských vzťahov. Spoločné vzťahy sa vytvorili medzi maďarskou, rumunskou, slovenskou a ukrajinskou mládežou a dospelými a popri mnohých vytvorených osobných priateľstvách, napomohli tomu, aby sa zrútili múry a prekážky, ktoré boli postavené štátnymi hranicami a tvorili bariéry pred spoluprácou. Verím a viem a teraz už aj vidím a cez nás to vidí už čoraz viac ľudí, že napriek rôznym kultúram a jazykom národnostná rôznorodosť obyvateľstva tejto oblasti nás nerozdeľuje, ale nás spája. Za tých desať rokov som mal možnosť spoznať toľko milých maďarských, rumunských, slovenských, ukrajinských žiakov a dospelých, videl som tvorbu mnohých pekných úspechov a vzťahov, že smelo môžem vyslovíť názor, stalo to za to, a bude to stáť za to, konáť v záujme týchto cielov. A či to pochopia dospelí a osobnosti prinášajúce rozhodnutia, ktorým sme zverili riadenie našich osudov na miestnej, alebo štátnej úrovni, že zárukou našej budúcnosti je ak budeme bez predsudkov držať a konáť spolu – to je pravá „Naša spoločná vec“.

Ďakujem všetkým znáym aj neznáym, žiakom a dospelým, účastníkom našich programov za uplynulých desať rokov, za činnosť posilňujúcu našu prácu a spolupatričnosť.
Dúfam, že ako súťažiaci žiaci, tak aj ich pripravujúci učitelia budú vedieť dobre využiť našu publikáciu.

V mene usporiadateľov:

Toldi Zoltán
Vedúci Žiackeho krúžku priateľov prírody
Természetbarát Diákkör vezetője
Manažér programu

Dear contestants! Users!

Right now you are holding in your hand a publication which tries to present the 10- year work of several thousands of youngsters and adults. An old dream of the organizers of the program “AN ISSUE TO SHARE” INTERNATIONAL YOUTH COOPERATION PROGRAMS WHICH BREACH BARRIERS ALONG THE UPPER-TISA REGION was to publish a brochure for the team members and the teachers involved in the program, a chronological professional report, which contains the program’s intellectual products, and can be used in every-day ecological teaching.

This wish of ours, to publish a brief report could finally come true within the framework of the Hungary- Slovakia- Romania- Ukraine ENPI International Cooperation Program, after the project “*An Issue to Share*” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa, project number HUSKROUA/1001/039, given the fact that the project supported the expenses for publishing both a short professional brochure and a CD.

The publication presents the history, the aims and the tasks of the international cooperation. We are very proud of its success, but we also share with the readers our concerns. We published several pictures and tables, too. Besides the written form, there is also a CD with a similar content, but this includes other extra information as well. In this booklet you can find our intellectual property, the tasks of the competitions, the worksheets, the answer key; all these in four languages. On the CD there is also a photo-collection, which presents the main events of the past 10 years, respectively; we included some very good presentations, which give you an idea of the solutions of the local tasks.

Ten years ago, when we conceived the cooperation program, we did not think, that it would be such a huge success and that it would become one of the most important events contributing to the ecological teaching in the Upper-Tisa region. The success can be mostly measured by counting the schools where departments were formed, by how many students and teachers became involved in the work and by the fact that we managed to address the society through these people. It is a wonderful feeling to see that besides the official figures, this program contributed to the realization of a number of other local projects.

But for me, the initiator of the program it also means something else. Something that exceeds even the ecological teaching. And this is the strengthening of the human relationships. Hungarian, Slovakian, Romanian and Ukraine young people and adults came into contact with each other, and besides the several friendships and connections between them, they also helped to demolish the walls built by the borders between the countries, which represented obstacles in the way of cooperation. I believe, I know and I already see, and through us more and more people see that the different cultures, languages and the varied national constitution of this region does not tear us apart, but connect us. In these 10 years I had the chance to meet so many nice Hungarian, Slovakian, Romanian and Ukraine students and teachers and I saw how the friendships and results of the people evolved, that I can proudly say that it was and will be worth it to do something for these aims. And I wonder if the adults and the local or national leaders, who make decisions for us understand that the cooperation without prejudice and the common work can be our guarantee, this is the real “Issue to Share”.

I would like to thank to all the students and teachers who contributed and participated in this program during these 10 years for their work and solidarity.

We hope that both the contestants and the teachers will be able to make effective use of this publication.
In the name of the organizers:

Zoltán Toldi
The Leader of the Students’ Ecological Group
Program manager

Istoricul cooperării internaționale de educație ecologică pentru tineri „Cauza noastră comună”

Impactul social al poluării cu cianură și metale grele ce a avut loc în anul 2001 pe Tisa Superioară, a dus la o puternică organizare a societății civile în această regiune. La forumul civic organizat în luna mai 2001, în localitatea Valea Măriei din România, Cercul de elevi Iubitorii Naturii s-a angajat să dezvolte un program amănunțit de educație ecologică pentru copii de vîrstă liceală din regiunile vizate, cei mai receptivi pentru educația ecologică. Cercul de elevi a fost organizat în toamna anului 1984 și datorită poziției geografice a orașului Vásárosnamény, respectiv a relațiilor de înfrățire cu alte școli, a fost potrivit pentru organizarea acestei activități. În acel moment, școala din Vásárosnamény a păstrat deja o relație de înfrățire de mai mulți ani cu Colegiul Național Kölcsy Ferenc din Satu Mare, România, cu Gimnaziul Bethlen Gábor din Berehove, Ucraina și cu Liceul Agricol și Gimnaziul din Velke Kapusany, Slovacia. Această cooperare a constituit baza viitoarei rețele de protecție a naturii. În toamna anului 2001 a luat ființă un grup de lucru alcătuit din organizații non-guvernamentale și din activiștii școlilor înfrățite cu Cercul de elevi Iubitorii Naturii, grup care în același an a inițiat proiectul intitulat „*CAUZA NOASTRĂ COMUNĂ*” PROGRAM TRANSFRONTALIER DE COOPERARE DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ ÎN REGIUNEA TISEI SUPERIOARE.

Programele au fost organizate pe ani școlari. În anul școlar 2001-2002 s-au desfășurat activități organizatorice, a avut loc alegerea partenerilor și identificarea surselor de finanțare.

În anii școlari 2002-2003 și 2003-2004 am organizat un concurs de protecția mediului și a naturii, de două, respectiv trei etape, pentru liceele cu limba de predare maghiară din zonele apropiate de frontieră ale celor patru state învecinate, concurs pe care l-am întregit cu o finală acompaniată cu un program de schimb de elevi și muncă de teren în timpul verii în Tabăra pentru Protecția Naturii din Bereg.

În anul 2004, sub egida cooperării, în cadrul programului Cauza Noastră Comună, am organizat un subprogram intitulat „Împreună în Europa”. În cadrul unei Întâlniri de Tineret am organizat un concurs de protecția naturii bilingv (maghiar-român), la care am invitat 21 de echipe din liceele din Satu Mare (România), Vásárosnamény (Ungaria) și Velke Kapusany (Slovacia).

De asemenea, în 2004 am extins programul nostru și asupra altor naționalități din regiune, în acest fel concursul a fost organizat în patru limbi: maghiară, română, slovacă și ucraineană. În acest an încă au existat în paralel două programe, datorită faptului că pe lângă programul în patru limbi, a funcționat și concursul în limba maghiară, pentru elevii de naționalitate maghiară.

Începând cu anul 2005 ne-am extins acțiunile asupra tuturor liceelor din Ecoregiunea Tisa Superioară. În acest fel au participat echipe din Ungaria, județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, din România, județele Bihor, Satu Mare și Maramureș, din Slovacia, localitățile Regiunii Košice, iar în Ucraina am contactat fiecare școală din Transcarpatia, indiferent de limba de predare. Din acest moment am transmis apelul nostru în peste 300 de licee, atât prin scrisoare, cât și prin internet. Am conceput o pagină de internet intitulată www.termeszetbaratok.freeweb.hu, prin intermediul căreia am transmis în mod continuu informațiile referitoare la acțiunile programului.

Funcționarea programului a fost ajutată și dezvoltată prin integrarea Ungariei și Slovaciei, iar mai târziu a României în Uniunea Europeană, ceea ce a deschis noi perspective în cooperare. Am reușit să cooptăm în organizarea anuală a programului instituțiile de stat în domeniul protecției mediului și a apelor din regiune, respectiv consiliile județene și locale din zonă (județele Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg).

În anii 2006 și 2007, am organizat un Forum Internațional de Tineret pentru Protecția Mediului, în cadrul căruia, pe lângă școlile coordonatoare anterioare, am inclus și tineri din Republica Moldova.

Până la această dată am organizat de nouă ori programul Cauza Noastră Comună și de opt ori programul Împreună în Europa.

În anul 2011 Colegiul Național Kölcsy Ferenc, împreună cu școlile înfrățite, Gimnaziul II Rákoczi Ferenc din Vásárosnamény și Gimnaziul Maghiar din Berehove, au inițiat un proiect pentru organizarea concursului și a altor programe anexe ale acestuia. Proiectul inițiat cu titlul **“An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region** a obținut finanțare din fondurile Uniunii Europene.

Ca urmare, concursul din anul 2012 a fost organizat din aceste fonduri, ceea ce a permis organizarea unor activități la nivel mai înalt.

Scopurile de bază ale programului

Succesul programelor noastre de dinainte de 2000, catastrofele naturale petrecute de-a lungul Tisei Superioare și a afluenților acesteia din 2001, ne-au îndemnat să continuăm și să lărgim cooperarea. În lumina acestora ne-am declarat scopurile de bază, pe care le vizualizăm în fiecare apel publicat și cu ocazia fiecărei manifestări:

- Considerăm că nu frontierele de stat ne despart, ci neîncrederea reciprocă, precum și faptul că, cu toate că trăim aproape unii de alții, nu ne cunoaștem suficient de bine viața unii altora. Evenimentele anilor trecuți ne atrag atenția din ce în ce mai mult asupra faptului că regiunile învecinate, indiferent din ce stat fac parte, pot prograda numai cooperând, cunoșcându-se reciproc, gândind și acționând împreună.
- Scopul cel mai important este să întărim sentimentul de apartenență între tinerii de diferite naționalități, care trăiesc în cele patru state de-a lungul Tisei Superioare și să devină realitate gândul, că problemele de mediu și sociale cotidiene, indiferent de limba vorbită, pot fi rezolvate numai împreună, prin unirea forțelor. Viitorul nostru este „Cauza Noastră Comună”.
- Dorim să începem cooperarea de la baze, de la educarea tinerilor. Din această cauză organizăm întâlnirile, concursurile noastre. Dacă tinerii acceptă principiul relației dintre om și natură bazat pe dezvoltare sustenabilă, dacă urmăresc îndeplinirea acestor scopuri prin cooperare și acceptarea reciprocă a diversității sociale, acesta constituie un exemplu pozitiv și pentru societatea adultă.
- Trebuie întărită gândirea comună, deoarece principiile Uniunii Europene care se lărgește, se întâlnesc cu scopurile de bază ale cooperării de tineret regional începută în anul 2000. Trebuie să utilizăm posibilitățile ce se ivesc din aceasta, pentru îmbunătățirea vieții și a viitorului nostru.

Sarcinile programului

- Înființarea unei rețele de educație ecologică pentru liceele regiunii. În școlile participante la evenimente și concursuri, să se înființeze cercuri de studiu de mediu, care să funcționeze măcar pe durata concursurilor.
- Echipele participante să exercite influență asupra școlii, a mediului din care provin, prin prezentarea scopurilor noastre.
- Să se înființeze cooperări prin intermediul programelor între societăți non-profit – instituții de învățământ – susținători și grupuri de elevi.
- Munca membrilor rețelei să influențeze societatea civilă, conducătorii vieții civice, factorii decizionali, prin acțiuni, prezență în mass media etc.
- Membrii rețelei să lucreze împreună la descoperirea problemelor comune (formarea viziunii, posibilitățile educației de mediu pe regiuni, gestionarea deșeurilor, apă potabilă și apă uzată, descoperirea și prezentarea valorilor naturale etc.).
- Pe termen lung ar fi necesară înființarea unui Centru Pedagogic Internațional de Educație pentru Mediu.
- Să se extindă munca membrilor rețelei. Cu ajutorul acesteia, pe baza principiului „Formarea formatorilor” să se înființeze cooperări locale noi, microregionale, programe, acțiuni, evenimente.

Forma concursului

- Am acceptat participarea unor echipe de câte 3 membrii reprezentând școlile antrenate în program din Ecoregiunea Tisa Superioară. Pentru participarea cu succes la program, echipele au trebuit să solicite ajutorul unui profesor pregătitor și a unui cerc susținător format din 5-10 elevi. Dintr-o școală au avut posibilitatea de a participa la program câte patru echipe.

- Transmiterea invitațiilor la aceste programe a avut loc pe calea poștei, pe baza liste de adrese alcătuite de către coordonatorii de dincolo de hotare. În aceste liste de adrese au fost cuprinse toate școlile din regiunile menționate.
- Până în anul 2005, participanții la program au menținut contactul numai pe cale poștală, eventual prin telefon. Trimiterea seturilor de exerciții și a rezolvărilor a avut loc tot pe această cale.
- Începând cu anul 2006, apelurile le-am transmis în continuare pe cale poștală și rezolvările le-am acceptat numai în formă scrisă, dar seturile de exerciții și celelalte informații le-am distribuit pe calea scrisorii electronice, având la dispoziție adresa de email kozosugyunk@index.hu și pagina de internet www.termeszetbaratok.freeweb.hu, pe care am vizualizat toate informațiile curente.
- Trainingurile practice și de pregătire profesională de vară le-am organizat, începând cu 1991 în mod continuu, în Tabăra pentru Protecția Naturii Bereg, situat pe muntele Kaszonyi, de lângă comuna Barabás. Tabăra este în parte autofinanțatoare, pentru tinerii care au obținut cele mai bune rezultate este gratuită.
- La terminarea programului de concurs, am primit membrii și profesorii pregători ai celor 15 echipe cu rezultatele cele mai bune la Vásárosnamény, pentru a participa la un program profesional gratuit de 3 zile.
- Subprogramul Împreună în Europa și concursul bilingv de protecția mediului au fost întotdeauna combinate cu câte un program recreativ de drumeție de iarnă.
- Începând cu anul 2010 organizăm împreună, cu un program de nivel înalt, festivitățile dedicate „Zilei Mondiale a Apei”, care au un impact remarcabil și asupra societății adulte.
- Echipele participante, pe lângă rezolvarea unor seturi de exerciții teoretice, trebuie să întreprindă și acțiuni de protecția mediului cu însemnatate practică.
- Pe parcursul unui an, echipele de lucru din fiecare țară s-au întâlnit de 3-6 ori. În cadrul acestor întâlniri au fost concepute exercițiile concursului din anul curent, respectiv evaluarea seturilor de exerciții transmise pentru concursurile internaționale.
- Organizarea de programe de formare pentru personalul pregător al școlilor și al autoguvernărilor participante la program.

Cele mai importante teme ale concursului de-a lungul anilor

- Valorile și atributile sociale și naturale ale Ecoregiunii Tisa Superioară. Protecția naturii și a mediului în ecoregiune. Păstrarea tradițiilor și viziunea viitorului.
- Efectele crizei financiare și economice globale asupra societății și a naturii.
- Societatea de consum – obiceiurile consumatorilor.
- Efectele publicității și comunicarea.
- Gestionarea deșeurilor.
- Economia de energie – surse de energie regenerabile.
- Alimente ecologice și agricultura ecologică – alimentația sănătoasă.
- Manipularea genetică și agricultura.
- Viețuitoare invazive.
- Protecția animalelor.
- Valorile naturale ale Bazinului Carpathic. Victimele superstițiilor și miturilor în lumea animalelor.
- Comerțul cu plante și animale protejate – Convenția CITES.
- La pregătirea exercițiilor practice am pus accentul pe gândire și descoperirea problemelor de mediu locale și globale.
- În cazul exercițiilor practice și de teren, am urmărit cooptarea cu succes a colegilor de școală, a locuitorilor adulți ai localității, respectiv a factorilor decizionali la nivel local.
- Cele mai importante exerciții de tren au fost:
  1. „Adoptă o arie”
  2. Descoperirea și desființarea locurilor de depozitare ilegală a deșeurilor
  3. Organizarea unui comando-deșeu
  4. Măsurarea problemelor climatice – obiceiuri de călătorie, calculul kilometrului climatic

5. Producerea de antispoturi publicitare
6. Acțiune și apel comun pentru desființarea locurilor ilegale de depozitare de-a lungul râurilor.

Rezultate – eșecuri, concluzii – sustenabilitate

Se poate afirma că proiectul „**CAUZA NOASTRĂ COMUNĂ**” PROGRAM TRANSFRONTALIER DE COOPERARE DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ ÎN REGIUNEA TISEI SUPERIOARE

- este un program de succes, de la începerea acestuia.
- În anii trecuți am construit și am lărgit programul în mod treptat. Până acum s-au alăturat muncii noastre aproape 250 de școli.
  - Programul și-a îndeplinit scopurile de bază antrenând în acțiune tinerii din aceeași arie geografică, indiferent de naționalitate și de țara în care trăiesc.
  - Pe parcursul evenimentelor am reușit să atingem anual cu acțiunile noastre, într-o oarecare măsură, peste 5000 de tineri. Dintre aceștia anual 600-1000 de tineri și profesorii lor pregători au lucrat pe parcursul întregului an.

1. Cauza noastră comună Ediția I: 24 de localități, 36 de școli, 54 de echipe
2. Cauza noastră comună Ediția a II-a: 28 de localități, 39 de școli, 67 de echipe
3. Cauza noastră comună Ediția a III-a – limba maghiară: 26 de localități, 34 de școli, 84 de echipe

Cauza noastră comună Ediția a III-a – patru limbi: 32 de localități, 63 de școli, 156 de echipe

Pregătirea profesorilor: patru state – 60 de pedagogi

4. Cauza noastră comună Ediția a IV-a: 24 de localități, 51 de școli, 144 de echipe
5. Cauza noastră comună Ediția a V-a: 38 de localități, 77 de școli, 171 de echipe
6. Cauza noastră comună Ediția a VI-a: 39 de localități, 79 de școli, 160 de echipe
7. Cauza noastră comună Ediția a VII-a: 38 de localități, 77 de școli, 174 de echipe
8. Cauza noastră comună Ediția a VIII-a: 41 de localități, 83 de școli, 162 de echipe
9. Cauza noastră comună Ediția a IX-a: 38 de localități, 75 de școli, 180 de echipe
10. Cauza noastră comună Ediția a X-a: 32 localități, 63 de școli, 141 de echipe

- Am alcătuit pentru tineri seturi de exerciții care nu au măsurat cunoașterea lexicală, sau a materiei cuprinse în manualele școlare, prin urmare programul nu a avut caracterul unui concurs de studii. Pentru participarea cu succes a fost nevoie de căutare pe internet, utilizarea literaturii de specialitate și a encyclopediilor. Prin acestea am urmărit punerea în prim plan a acumulării ghidate, individuale de cunoștințe și a gândirii ecologice, a perspectivei civile.
- Dintre sarcinile de teren cele mai reușite au fost organizarea programelor practice vizând descoperirea, documentarea și desființarea locurilor ilegale de depozitare a deșeurilor și operarea comandourilor-deșeu.
- Exercițiile practice trebuiau autentificate cu fotografii și proces-verbal, numai în acest fel le-am acceptat. În baza acestora prezentăm următoarele rezultate cumulative (anual):

1. 60 % din echipele înscrise s-au antrenat cu succes în fiecare exercițiu practic.
2. Exercițiile practice au fost rezolvate la nivel înalt de aproximativ 80 de echipe.
3. Rezolvarea exercițiilor a reușit prin activități exercitate pe parcursul întregului program, în comun, sub forma de cercuri tematice.
4. În peste 25 de localități, 120 de echipe din 60 de școli au scris referate despre locuri ilegale de depozitare a deșeurilor.
5. Peste 50 de echipe au organizat, cu antrenarea adulților, comandouri-deșeu. În 12 localități au funcționat oficial timp de peste un an.
6. Au fost produse 112 anti-spoturi publicitare.
7. Echipele concurente au pregătit peste 1000 de afișe, selecțiile cărora au fost expuse în peste 20 de locații.
8. Au fost concepute 140 de proiecte de logo. Dintre cele mai reușite am ales logo-ul definitiv!
9. În 2010, 124 de școli au semnat apelul nostru, căruia i s-au alăturat peste 200 de autoguvernări, oameni de afaceri, respectiv organizații non-guvernamentale.

- În cadrul subprogramului Împreună în Europa, s-au întâlnit și și-au măsurat cunoștințele anual, concurând în limbile maghiară și română, tineri din 18-21 de ani.
- La Adunările de Tineret de fiecare dată au sosit participanți din fiecare țară, iar de cele mai multe ori, au participat și persoane cu limba maternă română sau slovacă. La aceste programe au participat anual 60 de persoane.
- Avem cunoștință despre mai multe acțiuni care s-au generat la nivel local, având la bază succesul programelor noastre:
  1. Ziua Europei – manifestarea de cooperare culturală, sportivă, de tineret a 10 localități de lângă frontieră.
  2. Concursuri de protecția naturii locale, județene, regionale.
  3. Manifestări din Vásárosnamény cu ocazia Zilei Mondiale a Apei.
  4. Acțiuni individuale, locale întind desființarea locurilor ilegale de depozitare a deșeurilor.
  5. Echipele participante iau parte în mod constant, împreună sau separat, la acțiuni locale. De exemplu, în Ungaria acțiunea „CULEGE TU”.

Esecuri, concluzii

- În ceea ce privește Ucraina, penetrabilitatea frontierei în continuare constituie o problemă. Din această cauză programele curente, la care participă fiecare parte, pot fi organizate numai în Ungaria (obligativitatea vizei etc.). Această stare de fapt a fost mult îmbunătățită în urma accederii Ungariei, României și Slovaciei în Uniunea Europeană.
- Documentele trimise pe cale poștală deseori dispar sau ajung cu întârziere.
- Datorită faptului că programele și prin urmare, și comunicarea se desfășoară în patru limbi, este necesară o muncă sporită de organizare ca fiecare participant să primească informațiile în limba proprie. Traducerea profesională a materialelor programului este grea și deseori costisitoare.
- În ciuda succeselor, societatea adultă este indiferentă. Din păcate această tendință este în creștere datorită creșterii crizei economice și a problemelor ce se adâncesc în societatea adultă.
- Acțiunile și rezultatele pozitive, bazate pe colaborare, nu întotdeauna prezintă valoare informațională în fața presei.
- Programul din 2012, înfăptuit cu sprijin ENPI, constituie o povară administrativă deosebită pentru membrii echipei care organizează programul de zece ani pe bază voluntară. Elementele burocratice, formale prevăzute de susținător a fi respectate în mod obligatoriu, îngreunează activitatea profesională.

Viziunea viitorului

- Încheierea cu succes a proiectului intitulat „HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region”. Evaluarea experiențelor celor zece ani trecuți.
- Greutățile sociale crescânde, întărirea consumismului se opun din ce în ce mai mult imaginii viitorului urmărită de noi, ideii sustenabilității. Acest fenomen este caracteristic societății adulte, dar în rândul tinerilor constatăm o mișcare în sens opus, de aceea:

Datorită interesului manifestat și a rezultatelor, succeselor constatare, membrui grupului de lucru au luat hotărârea ca, în ciuda împrejurărilor uneori nefavorabile, să continue programul, cooperarea de tineret, de educație ecologică „Cauza Noastră Comună”!

Pentru a continua trebuie evaluate succesele și experiențele trăite, viitorul trebuie gândit. Condiții:

- Identificarea resurselor necesare funcționării în anul școlar 2013-2014.
- Regândirea activității echipei profesionale.
- Regândirea conținuturilor profesionale, conceperea unor forme noi, funcționale pe parcursul implementării.

- În continuare trebuie accentuate posibilitățile de dezvoltare ale modelului social sustenabil și al societății locale, importanța agriculturii ecologice.

Sperăm că programul, ideea „Cauza Noastră Comună”, care funcționează antrenând zeci de mii de tineri și adulți, va avea continuare și în anii ce urmează.

Mulțumim tuturor care au făcut parte din această cooperare minunată, pentru efortul depus în cei zece ani care au trecut:

Sárándi Annamária
Coordonatorul programului
Colegiului Național Kőlcsey Ferenc
Satu Mare - România

Toldi Zoltán
Organizatorul programului
Gimnaziul II. Rákoczi Ferenc
Vásárosnamény - Ungaria

Gogola István
Organizatorul programului
Gimnaziul Maghiar Berehove
Berehove – Ucraina

A „Közös Ügyünk” nemzetközi, ifjúsági, környezeti nevelési együttműködés története:

2001-ben a Felső-Tiszán és mellékfolyóin levonuló cianid- és nehézfém-szennyezések társadalmi hatása erőteljes civilszerveződést indított el a térségben. 2001 májusában a romániai Máriavölgyben szervezett civilfórumon a Természetbarát Diákkör elvállalta, hogy részletes környezeti nevelési programot dolgozzon ki a környezeti nevelésre legfogékonyabbnak tűnő középiskolás korosztály részére az érintett területeken. A Diákkör 1984 őszén alakult és Vásárosnamény földrajzi helyzetéből adódóan és testvériskolai kapcsolatai révén alkalmas volt e feladat megszervezésére. Az iskolát ekkor már több éves testvériskolai kacsolat fűzte a romániai Szatmárénemetiben működő Kölcsény Ferenc Főgimnáziumhoz, az ukrainai Beregszászi Bethlen Gábor Gimnáziumhoz és a szlovákiai Nagykapos Mezőgazdasági Szakközépiskolájához és a Gimnáziumához. Ez az együttműködés lett az alapja a születendő környezetvédelmi hálózatnak. 2001 őszére létrejött az együttműködő civilszervezetek és a Természetbarát Diákkör testvériskoláinak aktivistából egy munkacsoport, amely még abban az évben meghirdette a projektet: „**KÖZÖS ÜGYÜNK**” HATÁROKON ÁTÍVELŐ KÖRNYEZETI NEVELÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAM a FELSŐ-TISZA MENTÉN címmel.

A programok szervezését tanévekhez kötöttük. 2001/2002-es év a szervezéssel, a tervezési folyamatokkal és a partnerek kiválasztásával, pénzügyi források előteremtésével telt el.

2002-2003-ban és 2003/2004-ben a négy ország egymással határos területein található magyar tannyelvű középiskolák számára két, majd háromfordulós környezet- és természetvédelmi vetélkedőt szerveztünk, amelyet döntővel egybekötött diákcseraprogrammal, és nyári szakmai terpmunkával (Beregi Természetvédelmi Tábor) egészítettünk ki.

2004-ben az együttműködés jegyében „Együtt Európában” címmel a Közös Ügyünk program keretében új alprogramot szerveztünk. Egy háromnapos Ifjúsági Találkozó kapcsán kétnyelvű (magyar-román) környezetvédelmi vetélkedőt rendezünk a szatmárénemeti (romániai), vásárosnaményi (magyarországi) és nagykaposi (szlovákiai) középiskolai csapatok részére amelyre 21 iskola kapott meghívást.

2004-ben a programsorozatunkat kiterjesztettük a térségben élő másnemzetiségűek irányába, így a vetélkedőt ezután négy nyelven szerveztük, magyar, román, szlovák és ukrán nyelven. Ebben az évben még kétféle rendezvénysorozat volt, mert a négynyelvű program mellett működött a magyar nyelvű, magyar nemzetiségű iskolai tanulók részére indított verseny is.

2005-től a Felső-Tisza Ökorégió valamennyi középiskolájára kiterjesztettük akcióinkat. Így csapatok neveztek Magyarországról Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből, Romániából Bihar-, Szatmár- és Máramaros megyékből, Szlovákiából a Kassai Kerület településeiből, Ukránból pedig minden kárpátaljai iskolát megkerestünk, anyanyelvtől függetlenül. Ettől kezdve felhívásunkat több mint 300 középiskolába jutattuk el levélben és Interneten egyaránt. www.termeszetbaratok.freeweb.hu címmel honlapot hoztunk létre, melyen folyamatosan közöltük az információkat az együttműködési program eseményeiről.

A program működését tovább segítette és bővítette Magyarország és Szlovákia, majd Románia Európa Uniós tagsága, ami az együttműködésnek új lehetőséget adott. A program éves szervezésébe sikerült bevonni a térség környezetvédelmi és vízügyi állami szerveit, az adott megyei és városi önkormányzatokat (Szatmár megye és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)

2006-ban és 2007-ben részprogramként Nemzetközi Ifjúsági Környezetvédelmi Fórumot szerveztünk, amelybe a korábbi koordinátoriskolák mellett bevontunk moldáviai fiatalokat is.

Eddig kilenc alkalommal szerveztük meg Közös Ügyünk- és nyolcszor az Együtt Európában rendezvénysorozatokat.

A 2011 évben a Kölcsény Ferenc Főgimnázium testvériskoláival a vásárosnaményi II Rákoczi Ferenc Gimnáziummal és a Beregszászi Magyar Gimnáziummal Uniós pályázatot nyújtott be a verseny és a hozzá kapcsolódó egyéb programok megszervezésére. Az “**An Issue to Share**” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region címmel benyújtott pályázat támogatást nyert Uniós forrásokból.

A 2012-es verseny tehát ezen forrásból került megrendezésre, ami lehetőséget adott a színvonalasabb munka megszervezésére.

A programsorozat alapcéljai

2000 előtti programjaink sikere, a 2001-es környezeti katasztrófák a Felső-Tisza és mellékfolyói mentén arra ösztönzött bennünket, hogy folytassuk, szélesítsük ki az együttműködést. Ennek tükrében hirdettük meg alapcéljainkat, amit minden felhívásunkban, rendezvényünkön megjelenítünk:

- Úgy véljük, nem az országhatárok választanak el bennünket egymástól, hanem a kölcsönös bizalmatlanság, és az a tény, hogy bár közel élünk egymáshoz, mégsem ismerjük elégégegymás életét. Pedig az elmúlt évek eseményei egyre inkább arra hívják fel a figyelmet, hogy az egymással határos régiók, függetlenül attól, hogy melyik országhoz tartoznak, csak együttműködve, egymást megismerve, együtt gondolkodva és együtt cselekedve tudnak előbbre lépni.
- A legfontosabb cél az, hogy erősítsük a Felső-Tisza mentén a négy országban élő, soknemzetiségi fiatalok között az összetartozás érzését és tegyük valóságossá azt a gondolatot, hogy napjaink sokasodó környezeti és társadalmi problémáit függetlenül a beszélt nyelvtől, csak együtt, csak összefogva tudjuk megoldani. A jövőnk, valamennyiünk „Közös Ügye”.
- Az együttműködést az alapoknál, a fiatalok nevelésénél szeretnénk kezdeni. Ezért szervezzük találkozóinkat, vetélkedőinket. Ha a fiatalok elfogadják az ember és a természet kapcsolatának fenntartható fejlődésen alapuló elvét, ha eme céljaik megvalósítását az együttműködés és az egymás, a társadalmi sokszínűség kölcsönös elfogadásával akarják elérni, az, pozitív példát ad a felnőtt társadalom számára is.
- Az együttgondolkodást erősíteni kell, hiszen a bővülő Európa Unió elvei összetalálkoztak, a 2000-ben elkezdődött térségi ifjúsági összefogás alapcéljaival. Az ebből adódó lehetőségeket, életünk és jövőnk jobbítása érdekében hasznosítani kell.

A programsorozat feladata

- A régió középiskoláira kiterjedő környezeti nevelési hálózat létrehozása. A rendezvényeken, vetélkedőkön résztvevő iskolákban jöjjönk létre környezetvédő szakkörök, amelyek legalább a verseny ideje alatt működjenek.
- A résztvevő kicsi csoportok a céljaink bemutatásával gyakoroljanak hatást iskolájukra, környezetükre.
- Jöjjönk létre együttműködések a programokon keresztül: - civilszervezet – oktatási intézmények – fenntartók és diákcsoportok között.
- A hálózat tagjainak munkája akcióin, sajtóban történő megjelenésén...stb. keresztül, az ott élő civil társadalomra, helyi társadalmi életet irányítókra, döntéshozókra is gyakoroljon hatást.
- A hálózat tagjai közös problémák feltárássában dolgozzanak együtt (szemléletformálás, környezeti nevelés lehetőségei térségenként, hulladékgazdálkodás, ivóvíz és szennyvíz, természeti értékek felkutatása és bemutatása...stb.)
- A hálózat működésével hosszabb távon szükséges lenne egy Nemzetközi Környezeti Nevelési Oktatóközpont létrehozása.
- A hálózat tagjainak munkája szélesedjen ki. Ennek segítségével, „A képzők képzése” elv alapján keletkezzenek új helyi, kistérségi együttműködések, programok, akciók, rendezvények sorozatok.

A verseny formája

- A programba bevont Felső-Tisza Ökorégió iskoláiból a vetélkedő sorozatba 3 fős csapatok jelentkezését fogadtuk el. A csapatoknak egy felnőtt felkészítőt, és 5-10 fős diákségítő kört kellett felkérni a programban való sikeres részvételhez. Egy iskolából négy csapat nevezhetett.
- A programok meghívót postán küldtük ki, a határon túli koordinátoraink által összeállított címlista alapján. A címlistában a felsorolt területek valamennyi középiskolája szerepelt.
- 2005-ig a programban résztvevők csak postai úton, esetleg telefonon tartották a kapcsolatot, a feladatsorok és megoldások küldése is így történt.
- 2006-tól a felhívásokat postai úton küldtük ki és a megoldásokat is csak írott formában fogadtuk el, de a feladatsorokat és egyéb információkat már elektronikus levelezőlista segítségével oldottuk meg,

címünk: kozosugyunk@index.hu és önálló honlapunk, amelyen minden időszerű információt megjelentettünk. www.termeszetbaratok.freeweb.hu

- Nyári szakmai felkészítő és gyakorlati tréningeket a Barabás község melletti Kaszonyi hegyen 1991- óta folyamatosan megrendezett Beregi Természetvédelmi Táborokban rendeztük meg. A tábor részben önköltséges, a legjobb teljesítményt nyújtó fiatalok számára ingyenes volt.
- A vetélkedő programzárását követően a legjobb teljesítményt nyújtó 15 csapat tagjait és felkészítő tanárait 3 napos ingyenes szakmai programra láttuk vendégül Vásárosnaményban.
- Az Együtt Európában alprogramhoz, a kétnyelvű környezetvédelmi vetélkedőhöz mindig hozzákapcsoltunk egy téli túra szabadidős programot.
- 2010-től kezdődően közösen színvonalas programmal szervezzük meg a „Víz Világnapja” emlékünnepeget, amelynek komoly hatása van a felnőtt társadalomra is.
- A résztvevő csapatoknak elméleti feladatsorok megoldása mellett, közvetlen, gyakorlati jelentőséggel bíró környezetvédelmi akciókat is meg kell valósítaniuk.
- Az egyes országokban dolgozó munkacsoportok évente 3-6 alkalommal találkoztak. A találkozókon kerültek kidolgozásra az adott évi verseny feladatai, illetve a nemzetközi vetélkedőkre beküldött feladatsorok értékelése.
- A programban résztvevő iskolák, önkormányzatok felnőtt felkészítői részére továbbképzési programok szervezése.

A vetélkedők legfontosabb témái az eltelt évek során

- A Felső-Tisza Ökorégió természeti és társadalmi adottságai, értékei. Természet- és környezetvédelem az ökorégióban. Hagyományőrzés és jövőkép.
- A globális pénzügyi és gazdasági válság hatásai a társadalomra és a természetre
- Fogyasztói társadalom – fogyasztói szokások
- A reklámok hatása és a kommunikáció
- Hulladéksgazdálkodás
- Energiatakarékosság – megújuló energiaforrások
- Bioélelmiszerek és biogazdálkodás – egészséges táplálkozás
- Génmanipuláció és mezőgazdaság
- Inváziós élőlények
- Állatvédelem
- Kárpát-medence természeti értékei Babonák és tévhitek áldozatai az állatvilágban
- Védett növények és állatok kereskedelme – CITESZ-egyezmény
- A reklámok hatása és a kommunikáció
- Energiatakarékosság – megújuló energiaforrások
- Bioélelmiszerek és biogazdálkodás – egészséges táplálkozás
- Génmanipuláció és mezőgazdaság
- Inváziós élőlények
- A gyakorlati feladatok összeállításánál a gondolkodást és a helyi és globális környezeti problémák felismerésének fontosságát tüztük ki célul.
- A gyakorlati és a terepfeladatoknál az iskolatársak és a település felnőtt lakosságának, illetve a helyi döntéshozóknak az aktív bevonását kívántuk sikkerrel elérni.
- A fontosabb terepfeladatok:
  1. „Fogadj örökbe egy területet”
  2. Illegális hulladéklerakók feltérképezése és megszüntetése
  3. Hulladék-kommandók megszervezése
  4. Klíma - problémák mérése – utazási szokások, klímakilométer-számítás.
  5. Anti-reklámfilm-készítés
  6. Közös akció és felhívás a folyók menti illegális lerakók megszüntetésére

Eredmények- kudarcok, tanulságok - fenntarthatóság

A „KÖZÖS ÜGYÜNK” HATÁROKON ÁTÍVELŐ KÖRNYEZETI NEVELÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAM a FELSŐ-TISZA MENTÉN projekt indítása óta kifejezetten sikeresnek mondható.

Eredmények

- Az eltelt évek során a programot folyamatosan építettük fel és szélesítettük ki. Eddig közel 250 iskola kapcsolódott be a munkánkba
- A program megvalósította alapcéljait és az egy földrajzi környezetben élő fiatalokat, függetlenül attól, hogy milyen nemzetiségek és melyik országban élnek sikerült bevonni az akciókba.
- A rendezvények során évente több mint 5000 fiatal tudtunk kisebb-nagyobb mértékben megéríteni akcióinkkal. Közülük évente 600-1000 fiatal és felnőtt felkészítőik egész éven át dolgoztak.
  1. I. Közös Ügyünk: 24 település 36 iskola 54 csapat
  2. II. Közös Ügyünk: 28 település 39 iskola 67 csapat
  3. III. Közös Ügyünk- magyar: 26 település 34 iskola 84 csapat
  - III. Közös Ügyünk- négy nyelvű: 32 település 63 iskola 156 csapat
  - Tanártovábbképzés: négy ország – 60 pedagógus
  4. IV. Közös Ügyünk: 24 település 51 iskola 144 csapat
  5. V. Közös Ügyünk: 38 település 77 iskola 171 csapat
  6. VI. Közös Ügyünk: 39 település 79 iskola 160 csapat
  7. VII. Közös Ügyünk: 38 település 77 iskola 174 csapat
  8. VIII. Közös Ügyünk: 41 település 83 iskola 162 csapat
  9. IX. Közös Ügyünk: 38 település 75 iskola 180 csapat
  10. X. Közös Ügyünk: 32 település 63 iskola 141 csapat
- A fiatalok részére olyan feladatsorokat állítottunk össze, amelyek nem a lexikális tudást, a tankönyvekben szereplő ismeret és tényanyagokat mérte, tehát nem tanulmányi verseny jellegű volt a program. A sikeres szerepléshez internetes böngészésre, szakirodalom és lexikonok használatara volt szükség. Ezzel igyekeztünk az irányított önálló ismeretszerzést és az aktív környezetvédelmi gondolkodást, a civil életszemlélet előtérbe helyezni.
- A terepfeladatok közül az illegális hulladéklerakók feltérképezése, dokumentálása, megszüntetésükre tett gyakorlati programok szervezése és a hulladék-kommandók működtetése volt a legsikeresebb.
- A gyakorlati feladatokat fotóval és jegyzőkönyvvel kellett hitelesíteni, csak így fogadtuk el őket. Ezek alapján az alábbi összesítéseket adjuk meg (évente):
  1. Valamennyi gyakorlati feladatba a nevező csapatok 60%-a eredményesen bekapsolódott.
  2. Egy-egy gyakorlati feladatot kb 80 csapat oldott meg színvonalasan.
  3. A feladat megoldása csak az egész program során, együttesen, szakkörformában végzett tevékenységekkel sikerült.
  4. Több mint 25 településen, 60 iskola 120 csapata készített illegális-hulladéklerakókról beszámolót! A beszámolókat képekkel, térképekkel eljuttatták a települési önkormányzatoknak.
  5. Több mint 50 csapat szervezett a felnőttek bevonásával hulladék-kommandót. 12 településen egy évnél tovább hivatalosan is működtek.
  6. 112 Anti-reklámfilm készült el.
  7. A versenyző csapatok több mint 1000 plakátot készítettek, amelyekből készült válogatás több mint húsz helyszínen lettek kiállítva.
  8. 140 logóterv készült. A legsikeresebbek közül választottuk ki a végleges lógónkat!
  9. 124 iskola írta alá felhívásunkat 2010-ben, ehhez több mint kétszáz települési önkormányzat, vállalkozó, illetve civilszerveződés kapcsolódott.
- Az Együtt Európában alprogramban évente 18-21 középiskola fiataljai találkoztak és mérték össze tudásukat magyar-román nyelven versenyezve.
- Az Ifjúsági Találkozókon minden esetben valamennyi országból érkeztek résztvevők és az esetek nagy részében szlovák és román anyanyelvűek is. Évente 60 fő vehetett részt ezeken a programokon.

- Több olyan akcióról tudunk, amelyek a mi programjaink sikeréből helyileg generálódtak:

  1. Európa Nap – 10 határ menti település kulturális, sport ifjúsági együttműködési rendezvénye
  2. Helyi, megyei, térségi környezetvédelmi vetélkedők.
  3. Víz Világnapja rendezvények Vásárosnaményban
  4. Illegális hulladéklerakók megszüntetését célzó helyi, önálló akciók.
  5. A résztvevő csoportok folyamatosan kapcsolódnak be együtt, vagy külön-külön helyi akciókba. Pl.: „TE SZEDD” akció Magyarországon.

Kudarcok, tanulságok

- A határok átjárhatósága viszont még mindig akadályt jelent Ukrajna viszonylatában. Ezért aktuális programokat, amelyen valamennyi érdekeltek részt vesz, csak Magyarországon lehet szervezni. (vízumkényszer...stb.) Ezen sokat javított Magyarország, Szlovákia és Románia uniós tagsága.
- Postai úton gyakran elvesznek küldemények, vagy későn érkeznek meg.
- Mivel a programok négy nyelvűek és a kommunikáció is négy nyelven folyik, nagy szervezést igényel, hogy mindenki a saját nyelvén kapjon útmutatást. A program anyagainak szakmai fordítása nehéz és gyakran költséges
- A sikerek ellenére a felnőtt társadalom közönyös. Sajnos ez a trend a kialakuló gazdasági válság, a felnőtt társadalomban mélyülő problémák miatt növekszik.
- A sajtó számára a pozitív, együttműködésen alakuló akciók, eredmények nem bírnak minden esetben hírértékkel.

Jövőkép

- A „HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region.” címmel, ami támogatást elnyert pályázat sikeres lezásra. Az eltelt tíz év tapasztalatainak kiértékelése.
- A növekvő társadalmi nehézségek, a fogyasztói szemlélet erősödése egyre inkább ellene hat az általunk követett jövőképnek, a fentarthatósági modell ideájának. Ez jellemző a felnőtt társadalomban, de a fiatalok körében ellentétes irányú elmozdulást tapasztalunk, ezért:

Az érdeklődés és az általunk tapasztalt eredmények, sikerek miatt a munkacsoport tagjai elhatározták, a programot, a „Közös Ügyünk” ifjúsági, környezeti nevelési együttműködést mindenképpen, zavaró körülménytől függetlenül folytatni fogják!

A folytatáshoz értékelni kell a sikereket és a tapasztalatokat, és át kell gondolni a jövőt. Feltételek:

- 2013-14-es tanévben forrásokat kell találni a működésre.
- Újra kell gondolni a szakmai team munkáját.
- Újra kell gondolni a szakmai tartalmakat, a megvalósítás során új, jól működtethető formákat kell létrehozni.
- A folytatásnál a fenntartható társadalmi modell, a helyi társadalom fejlődési lehetőségeit, az ökogazdálkodás fontosságát kell előterbe helyezni.

Reméljük a több tízezer fiatal és felnőtt bekapcsolásával működő Közös Ügyünk programnak és gondolatnak lesz folytatása az elkövetkező években is.

Köszönjük a munkáját mindenkinél, aki részese volt ennek a nagyszerű együttműködésnek az eltelt tíz év során:

Sárándi Annamária

Programkoordinátor

Kölcsey Ferenc Főgimnázium
Szatmárnémeti – Románia

Toldi Zoltán

programszervező

II.Rákóczi Ferenc Gimnázium
Vásárosnamény – Magyarország

Gogola István

programszervező

Beregszászi Magyar Tannyelvű Gimnázium
Beregszász - Ukrájna

«СПІЛЬНА СПРАВА» ЕКОЛОГІЧНО-ВИХОВНА ТРАНСКОРДОННА ПРОГРАМА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЗДОВЖ ВЕРХНЬОЇ ТИСИ

Історія «Спільної справи»

Суспільний вплив ціанідового і важко-металевого забруднення що відхлинуло у продовж Верхньої Тиси та її протоків у 2001 році розпочало серйозну громадську активність на цій території. На громадському форумі, що відбувся у травні 2001 році у м.Маріяпольді (Румунія) Учнівське Коло Любителів Природи, зобов'язалося розробити програму екологічного виховання, для учнів, які живуть на порушеніх територіях. Учнівське Коло складалося у 1984 році і через географічної позиції м.Вашарошнамені і зі допомогою братських-шкільних відносин спромоглося на організацію цього завдання. Наша школа тоді вже мала багаторічний зв'язок з гімназією ім. Кольчеї Ференца у м.Сату-Маре (Румунія), з Берегівською угорською гімназією ім. Бетлена Гabora у м.Берегово (Україна) та з сільськогосподарською гімназією у м.Надькашош (Словаччина). Цей зв'язок став основою зароджуючоїся екологічної мережі. Восени 2001 року з громадських організацій та активістів братських шкіл Учнівського Кола Любителів Природи складалося робоча команда, яка ще в тому ж році оголосила новий проект з назвою: «*СПІЛЬНА СПРАВА*» ЕКОЛОГІЧНО-ВИХОВНА ТРАНСКОРДОННА ПРОГРАМА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЗДОВЖ ВЕРХНЬОЇ ТИСИ.

Організацію програм почали у 2001/2002 навчальному році. Цей рік був присвячений організації, плануванню, вибору партнерів та знаходженню фінансових ресурсів.

У 2002/2003 і 2003/2004 навчальних роках для угорськомовних шкіл які знаходяться на прикордоннах територіях 4 країн організували спочатку 2, а пізніше 3 турну вікторину, до якої приєдналися програма обиіну учнів та літні професійні польові роботи (Березький природоохоронний табір).

У 2004 році під назвою «Разом у Європу» організували нову підпрограму у рамках програми «Спільна справа». Організували 3-х денну молодіжний зустріч, на яку дістали запрошення 21 команда учнів гімназій м.Сату-Маре, м.Вашарошнамені та м.Надькашош.

У 2004 році серію програм поширили і для інших національностей, які живуть на території регіону і тому вікторину вже організували на 4 мовах: угорській, румунській, словацькій і українській. У цьому році відбулася серія програм двох видів: паралельно з 4 мовою вікториною, існувалася вікторина для угорсько-мовних команд.

Від 2005 року акцію поширили на всі школи регіону Верхньої Тиси. Запросили школи, незалежно від рідної мови, з Угорщини, з області Саболч-Сатмар-Берег, з Румунії – Бігар-Сатмар і Марамарош, з Словаччини – Кашша і з України – Закарпаття. З цього часу оголошення давали через пошту і інтернет понад 300 школам. Під назвою www.termeszetbaratok.freeweb.hu відкрили сайт, на який постійно повідомляли інформацію про події співробітницької програми.

Діяльність програми, допомогло те, що Угорщина і Словаччина, а потім і Румунія стала членом ЄС. Це для співробітництва дало нові можливості. До щорічної організації програми змогли залиучити державні органи регіонів з питань охорони навколоишнього середовища та з водного-господарства, і органів місцевого самоврядування.

У 2006 і 2007 році організували Міжнародний Молодіжний Природоохоронний Форум, на якій крім задіяних шкіл запросили і учнів з Молдавії.

До цього часу 9 разів відбувалося вікторина «Спільна справа», і 8 разів – «Разом у Європу».

У 2011 році гімназія ім. Колчей Ференца (м.Сату Маре) з братськими гімназіями II.Ференца Ракоці (м.Вашарошнамені) та Берегівською угорською гімназією подали тендер на організацію вікторини і програм зв'язку вікторини з ЄС. Тендер виграли, і під назвою «“An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region» ЄС фінансово підтримує програму.

І відтак у 2012 році вікторина відбулася за підтримкою ЄС що дало можливість на організувати програму на більш високому рівні.

Основні цілі серії програми

Успіх програм, що відбулися до 2000 року і екологічні катастрофи у 2001 році у регіоні річки Верхньої Тиси спонукало нас до того, щоб співпрацю продовжувати і поширити. Так оголосили наші основні цілі, які відображаємо у всіх запрشنнях та програмах:

- Ми вважаємо, що не кордони розділяють нас, а взаємна недовіра і той факт, що хоча близько живемо одон від одного і все-таки не знаємо життя один одного. Хоча події попередніх років акцентують увагу на той факт, що сусудні регіони, незалежно від того до якої країни належать, тільки через співпрацю і знайомство один з одним, осмислення, спільніх дій можуть рухатися і розвиватися
- Наша головна мета зміцнити почуття взаємозалежності у молоді різних національностей, яка проживає уздовж Верхньої Тиси і прагнемо, щоб вони усвідомили, що вирішити ряд соціальних і екологічних проблем можна тільки через співпрацю, незалежно від того, якою мовою ми говоримо. Маєбутнє є «Спільна справа» для всіх
- Співпрацю хочемо починати з основи: вихованням юнаків. Для цього організуємо зустрічі і вікторини. Якщо юнаки засвоюють, що зв'язок людини і природи може базуватися на принципі «утримання розвитку», якщо вони хочуть досягти цілі через співпрацю і пізнання один-одного, то це дає позитивний зразок і для дорослого суспільства
- Кооперацію треба посилювати, адже принципи ЄС і юнацьких об'єднань що почалися у регіоні з 2000 році збігаються. Можливості, що виникають треба використати для поліпшення життя і майбутнього

Завдання програми

- Створення екологічно-освітньої мережі в школах регіону. У школах, які беруть участь у програмах і вікторинах мають створюватися екологічні групи, які працюють мінімум під час вікторини
- Малі групи з своєю метою мають впливати на школи і середовище
- Мають встановлюватися зв'язки через програми між учнями групи, громадськими організаціями і освітніми закладами
- Акції членів мережі, через ЗМІ, мають впливати на суспільство, місцевих керівників і на тих, хто приймає рішення
- Члени мережі, у виявленні проблем, працювали разом (формування ментальності, можливості для розвитку екологічної освіти в регіонах, ліквідація відходів, питна вода і стічні води, природні цінності, тощо)
- При функціонування мережі у довгостроковій перспективі необхідно буде створити Міжнародний екологічно-освітній центр
- Робота членів мережі має розширюватися. За допомогою принципу «навчання вчителів» мають утворюватися нові місцеві програми, акції, регіональні співпраці

Форма вікторини

- На участь у вікторині приймали заявку команд з 3-х членів, зі шкіл, які знаходяться в регіоні річки Верхньої Тиси. Для успішної роботи команди мали запросити до роботи 1 вчителя і «бригади» з 5-10 учнів для допомоги. З однієї школи могли подати заявки максимум 4 команди
- Запрошення на вікторину висилала поштою на основі списку шкіл даного регіону, що складали закордонні координатори. У списку були представлені всі школи регіону
- До 2005 року учасники тільки поштою або телефоном могли підтримувати зв'язки. Відсилання завдань відбувалося таким шляхом
- З 2006 року оголошення відсилали поштою і рішення завдань приймали тільки письмовій формі, але завдання та іншу інформацію передавали за допомогою електронної пошти, відсилали через інтернет. Наша адреса kozosugyunk@index.hu, наш сайт

www.termeszetbaratok.freeweb.hu, на якому всю актуальну інформацію у зв'язку з вікториною можна було прочитати

- Літні підготовчі і практичні тренінги відбувалися на Косинській горі біля с.Боробаш у Березьському природоохоронному таборі, який існує вже з 1991 року. Табір частково був платним, але для учнів, які були найуспішніми – безплатний
- Після закриття програми найуспішні команди і їх вчителів запросили на 3-х денну безкоштовну професійну програму у м.Вашарошнамень
- До підпрограми «Разом у Європі», до двомовної екологічної вікторини завжди додавали зимову екскурсію
- З 2010 року організували високоякісну програму на «Всесвітній день води», що мав серйозний вплив на доросле суспільство
- Для команд, крім теоретичних завдань, треба було організувати природоохоронну акцію, що має практичну значимість
- Організатори, координатори щорічно 3-6 разів зустрічалися. Під час зустрічей відбулося розробка завдань та виправлення завдань і відповідей, які присилали команди
- Для вчителів шкіл, які брали участь у вікторинах та для членів місцевого самоврядування організувували перепідготовчі програми

Найважливіші теми вікторини

- Природні та суспільні цінності регіону Верхньої Тиси. Охорона природи та навколошнього середовища екологічного регіону. Збереження традицій
- Вплив глобальної економічної кризи на суспільство та природу
- Споживче суспільство – споживацькі навички
- Вплив реклами і комунікації
- Утилізація відходів
- Збереження енергії – джерела енергії, що відновлюються
- Біогосподарство – здорове харчування
- Генетичні маніпуляції і сільськогосподарство
- Охорона тварин
- Природні цінності Карпатського басейну
- Торгівля рослинами і тваринами, які знаходяться під охороною – конвенція CITES
- Під час складання практичних завдань важливою метою було спонукання до мислення і виявлення місцевих і глобальних екологічних проблем.
- Практичними завданнями хотіли досягати того, що команди активно залучили учнів школи, дорослих і людей, які приймають рішення.
- Найважливіші практичні завдання:
  1. «Усиновлюй територію!»
  2. Дослідження і ліквідація нелегальних смітників
  3. Організація «команду сміття»
  4. Вимірювання проблем клімату
  5. Виготовлення антирекламного фільму
  6. Спільні акції по ліквідації нелегальних смітників уздовж річки

Результати – Неудачі, Повчання - Утримуваність

Нашу програму «**СПІЛЬНА СПРАВА**» ЕКОЛОГІЧНО-ВИХОВНА ТРАНСКОРДОННА ПРОГРАМА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЗДОВЖ ВЕРХНЬОЇ ТИСИ від початку можна вважати успішною.

Результати

- Упродовж останніх років програму поступово будували і оширювали. До цього часу майже 250 шкіл приєдналися до роботи
  - Програма досягала своєї мети: до акції могли залучити юнаків незалежно від того, якій країні вони живуть і до якої нації належать
  - У ході програми щорічно понад 5000 учнів могли більшою чи меншою мірою залучитися до акції. З них щорічно 600-1000 учнів і вчителів цілий рік працювали
    1. I. Спільна справа: 24 поселення, 36 шкіл, 54 команди
    2. II. Спільна справа: 28 поселень, 39 шкіл, 64 команди
    3. III. Спільна справа - угорський: 26 поселень, 34 школи, 84 команди
    - III. Спільна справа - - чотири мови: 32 поселення, 63 школи, 156 команд
    - Навчальні курси для вчителів: чотири країни – 60 вчителів
    4. IV. Спільна справа: 24 поселення, 51 школа, 144 команди
    5. V. Спільна справа: 38 поселення, 77 шкіл, 171 команда
    6. VI. Спільна справа: 39 поселення, 79 шкіл, 160 команд
    7. VII. Спільна справа: 38 поселення 77 шкіл, 174 команди
    8. VIII. Спільна справа: 41 поселення 83 шкіл 162 команди
    9. IX. Спільна справа: 38 поселення 75 шкіл 180 команди
    10. X. Спільна справа: 32 поселення 63 шкіл 141 команди
  - Для учнів складали такі завдання, які вимірювали не лексичні знання і факти навчальних книжок, тобто характер програми не було таким, як навчальні олімпіади. Для успішної результативності треба було розшукати на інтернеті, фахову літературу та енциклопедії. Цим хотіли поставити на перше місце самостійний розшук інформації і розвиток самостійного екологічного мислення
  - З практичних завдань найуспішним було обслідування і ліквідація нелегальних смітників
  - Практичні завдань приймали тільки тоді, якщо вони були засвідчинні протоколами і фотографіями
- На базі цього можемо вивести підсумок
1. Практичні завдання виконали 60% команд, які подали заявку на вікторину
  2. Окремі практичні завдання, приблизно 80 команд, вирішила якісно
  3. Вирішити завдання могли за допомогою цілорічної гурткової роботи
  4. Понад 25 міст, 60 шкіл і 120 команд звітували про нелегальні смітники. Звіт з фотографіями і картами присилали до місцевого самоврядування
  5. Понад 50 команд за допомогою дорослих організували «команду смітників», які у 12 поселеннях офіційно функціонували понад рік
  6. Розробили 112 антирекламних фільмів
  7. Команди виготовили понад 1000 афіш, вибір з них виставляли понад 20 місць
  8. Виготовляли 140 логотипів, з яких вибрали логотип програми
  9. У 2010 році 124 школи підписали оголошення, до якого приєдналися понад 200 місцевих органів самоврядування, підприємства та громадські організації
  - У рамках підпрограми «Разом у Європі» щорічно брали участь юнаки 18-21 шкіл, зустрічалися і помірялися знаннями на 2-х мовах
  - На молодіжних зустрічах кожного разу брали участь команди з усіх країн, у більшості випадках і учасники з словацькою і румунською рідною мовою. Щорічно понад 60 учасників могли брати участь у цих програмах
  - Маємо інформацію про декілька таких акцій, які породжувалися з успіхів нашої програми:
    1. День Європи – культурний, спортивний, молодіжний, співробітницький захід 10 прикордонних населених пунктів
    2. Місцеві, обласні, регіональні природоохоронні вікторини
    3. Заходи «Всесвітнього дня води» у м. Вашарошнамені
    4. Самостійні, місцеві акції для ліквідації нелегальних смітників
    5. Команди поступово брали участь у місцевих акціях. Наприклад: «TE SZEDD» у Угорщині.

Неудачі Повчання

- Прохідність кордонів і в подальшому є проблемою у відносинах з України. Так, актуальних програм, у яких приймають участь учасники зі всіх країн, можемо організувати тільки в Угорщині (віза, тощо). Набагато полегшило ситуація те, що Угорщина, Словаччина та Румунія стали членами ЄС
- Через роботу пошти часто губилися посилки, або їх отримували пізно
- Через те, що спілкування відбудеться на 4 мовах треба велику увагу поділити організації, щоб всі учасники дістали інструкцію на свій рідній мові. Переклад фахових матеріалів програми є важким і часто дорогим
- Незважаючи на успіхі, доросле суспільство все ж таки байдуже. На жаль, цей тренд через економічні кризи і серйозні суспільні проблеми зростає
- Для преси результати позитивної, співробітницької акції не кожний раз мають значимість
- У 2012 році програма відбудеться за фінансовою підтримкою ENPI, що з свою чергу покладає дуже велику адміністративну роботу на організаторів, які на протязі 10 років добровільно організували цю програму. Відповідальність до бюрократичних і обов'язкових формативних елементів значно навантажує професійну роботу

Майбутнє

- Успішне завершення програми «„HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region.”», підсумок досвіду 10 років
- Зростаючі суспільні проблеми, підсилювання споживницького погляду все більше протидіє нашій майбутній картині, тобто для ідеалу розвитку, якій можна утримувати. Це є характерним для дорослого суспільства, але між юнаками зазнаємо протилежний рух, і тому:

Організатори вирішили, що не дивлячись на обставини, які заважають, на основі зацікавленості і успіхів далі будуть працювати над «Спільною справою», молодіжною виховною співробітницькою програмою!

Для продовження треба оцінити успіхи і досвід, треба обдумати майбутнє. Умови:

- Треба знайти фінансові джерела на 2013/2014 навчальний рік
- Треба обдумати роботу організаторів
- Треба обдумати професійний зміст, у ході запровадження треба створити формaciї, що легко зможуть функціонувати
- У продовженні треба поставити на передній план утримуючу суспільну модель, можливості розвитку місцевого суспільства, важливість екологічного господарства

Надіємося, що програма «Спільна справа» що функціонувала за участю понад 10000 учнів і вчителів буде продовжуватися і в наступні роки.

Дякуємо за роботу всім, хто брали участь у цій величезній співпраці на протязі 10 років

Шаранді Аннамарія
координатор програми
гімназія ім. Кольчей Ференц
м.Сату Маре – Румунія

Толді Золтан
організатор програми
гімназія ім. П. Ракоці Ференц
м.Вашарошнамень – Угорщина

Гогола Стефан
організатор програми
Берегівська угорська гімназія
м. Берегово - Україна

História „Našej spoločnej veci” /„Közös Ügyünk”/, medzinárodného programu a spolupráce v rámci ekologickej výchovy mládeže:

Znečistenia cyanidmi a tăžkými kovmi v oblasti Hornej Tisy a jej prítokov v roku 2001 vyvolali značný spoločenský ohlas v dôsledku čoho sa v regióne zintenzívnila činnosť a aktivity civilných občianskych združení. V máji roku 2001 sa v Rumunsku v Máriavölgyi usporiadalo stretnutie civilných občianskych združení, na ktorom sa Žiacky krúžok priateľov prírody / Természetbarát Diákkör/ podujal, že vypracuje podrobný program ekologickej výchovy pre túto problematiku najchytľavejšiu skupinu stredoškolskej mládeže v uvedenom regióne. Krúžok bol založený v jeseni roku 1984 a vďaka zemepisnej polohe mesta Vásárosnamény a dobrým vzťahom s družobnými školami bol schopný organizačne túto úlohu zabezpečiť. Škola mala v tom období už niekoľkoročné družobné vzťahy s Kólcsey Ferenc Főgimnázium v rumunskom Szatmárnémeti /Satu Mare/, s Bethlen Gábor Gimnázium v ukrajinskom Beregszászi /Berehove/ a so Strednou poľnohospodárskou školou - Mezőgazdasági Szakközépiskola a s Gymnáziom - Gimnázium vo Veľkých Kapušanoch na Slovensku. Táto družobná spolupráca sa stala základom rodiacej sa siete ochrany životného prostredia. V jeseni 2001 sa z aktivistov spolupracujúcich civilných občianskych združení a družobných sesterských škôl Žiackeho krúžku priateľov prírody vytvoril pracovný tím, ktorý ešte v tom roku vyhlásil projekt vo forme súťaže pod názvom: „NAŠA SPOLOČNÁ VEC“ / KÖZÖS ÜGYÜNK / -HRANICE PRESAHUJÚCI PROGRAM EKOLOGICKEJ VÝCHOVY A SPOLUPRÁCE POZDĽŽ HORNEJ TISY.

Organizačne bol program viazaný vždy k aktuálnemu školskému roku. Rok 2001/2002 bol zameraný na organizačné zabezpečenie, plánovacie procesy, výber partnerov a získanie finančných zdrojov.

V rokoch 2002/2003 a 2003/2004 sme usporiadali pre stredné školy s vyučovacím jazykom maďarským v štyroch štátoch v regiónoch vzájomne susediacich v pohraničí v danej oblasti v dvoch, neskôr v troch kolách súťaž zameranú na ochranu prírody a životného prostredia. Súťaž bola zastrešená programom žiackych výmenných pobytov spojených s finálnym podujatím súťaže a tiež letným táborom s odborným terénnym cvičením pod názvom Beregský tábor ochrany prírody / Beregi Természetvédelmi Tábor/.

V roku 2004 pod záštitou spolupráce sme v rámci súťaže „Naša spoločná vec“ usporiadali jej novú sprievodnú akciu pod názvom „Spoločne v Európe“. Jedná sa o dvojjazyčnú (maďarský, rumunský) ekologicckú súťaž v rámci trojdňového stretnutia mládeže v Rumunsku usporiadanej pre stredoškolské družstvá stredných škôl z miest Szatmárnémeti (Rumunsko), Vásárosnamény (Maďarsko) a Veľké Kapušany (Slovensko), kde bolo pozvaných 21 škôl.

So zámerom rozšíriť náš program aj smerom k iným národnostiam sme od roku 2004 organizovali naše programy už štvorjazyčne a to v jazyku maďarskom, rumunskom, slovenskom a ukrajinskom. V tomto roku prebiehali súčasne dve súťaže, lebo okrem štvorjazyčnej prebiehala naďalej ešte súťaž pre školy s vyučovacím jazykom maďarským, alebo iné školy pre žiakov maďarskej národnosti ovládajúcich maďarský jazyk.

V roku 2005 sme našu akciu rozšírili a oslovoili sme všetky stredné školy v ekore吉ónede Hornej Tisy. Takto sa nám do súťaže prihlásili družstvá zo škôl z Maďarska zo župy Szabolcs-Szatrmár-Bereg, z Rumunska zo žúp Bihar-, Szatmár- a Máramaros, zo Slovenska z Košického kraja a z Ukrajiny sme tiež oslovoili všetky školy Zakarpatskej oblasti nezávisle od materinského jazyka. Týmto počnúc sme našu výzvu k súťaži zasielali na viac ako 300 stredných škôl poštou, e-mailom a vytvorili sme webovú stránku www.termeszetbaratok.freeweb.hu, kde nepretržite zverejňujeme informácie o udalostiach a aktualitách súťaže.

Nášmu programu vo veľkej mieri prosperoval a pomohol vstup Maďarska a Slovenska, neskôr aj Rumunska do EÚ, čo prinieslo nové možnosti spolupráce. Do usporiadania súťaže v jednotlivých rokoch sa nám podarilo zapojiť aj štátne inštitúcie z oblasti ochrany životného prostredia a vodného hospodárstva, mestské a krajské (župné) samosprávy (župy Szatmár megye v Rumunsku a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye v Maďarsku).

V rokoch 2006 a 2007 sme usporiadali ako sprievodnú akciu programu Medzinárodné mládežnícke fórum ochrany životného prostredia, kde sme okrem koordinátorských škôl programu zapojili aj mládež z Moldavskej republiky.

Doteraz sa nám podarilo zorganizovať deväť ročníkov súťaže „Naša spoločná vec“ a osemkrát súťaž „Spoločne v Európe“.

V roku 2011 Kölcsay Ferenc Főgimnázium v Satu Mare so svojimi družobnými školami II Rákoczi Ferenc Gimnáziom mal vo Vásárosnaményi a Magyar Gimnázium v Berehove sa zapojili do projektu EÚ s cieľom usporiadania súťaže a jej sprievodných akcií. Projekt podaný pod názvom “**An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region** získal podporu zo zdrojov Európskej Únie.

Súťaž v roku 2012 je teda realizovaná z týchto zdrojov, čo umožnilo organizáciu práce na vyššej úrovni.

Základné ciele programov

Úspechy našich programov do roku 2000, ekologické katastrofy v oblasti Hornej Tisy a ich prítokov v roku 2001 nás podnietili k tomu, aby sme v spolupráci pokračovali a rozširovali ju. V zmysle uvedeného sme zverejnili základné ciele našich programov, ktoré uvádzame vo všetkých našich výzvach a na akciách:

- Sme toho názoru, že nás vzájomne neoddelujú len štátne hranice, ale často je to vzájomná nedôvera a fakt, že žijeme sice blízko seba, ale napriek tomu sa dostatočne navzájom nepoznáme. Udalosti a skúsenosti uplynulých rokov nás čím ďalej viac upozorňujú na to, že susedné regióny, nezávisle od toho v ktorom štáte sú, vedia postúpiť vpred len ak spolupracujú, navzájom sa spoznávajú, spoločne uvažujú a konajú.
- Najdôležitejší cieľ je, aby sme posilnili medzi mládežou rôznych národností žijúcou v oblasti Hornej Tisy v štyroch štátoch pocit spolupatričnosti a premenili na skutočnosť myšlienku, že množiac sa ekologické a spoločenské problémy dnešnej doby, nezávisle od reči, ktorou hovoríme, vieme vyriešiť len spoločným úsilím. Budúcnosť nás všetkých je „Našou spoločnou vecou“.
- Spoluprácu by sme chceli začať pri základoch, výchovou mládeže. Preto realizujeme naše stretnutia, súťaže. Ak sa mladí ľudia stotožnia so zásadou vzťahu človeka a prírody založenom na udržateľnosti a tieto ciele chcú uskutočniť na základe spolupráce a vzájomného uznania spoločenskej rôznorodosti, tak dávajú pozitívny príklad aj pre dospelú časť spoločnosti.
- Spoločné zmýšľanie je potrebné posilňovať, lebo zásady rozširujúcej sa EÚ sa prelínajú zo základnými zásadami spoločného mládežníckeho hnutia v regióne od roku 2000. Z toho vyplývajúce možnosti je potrebné v záujme zlepšenia nášho života a budúcnosti bezpodmienečne využiť.

Úloha série programov

- Vytvorenie siete v rámci stredných škôl v regióne, zameranej na výchovu k ochrane životného prostredia. V školách zúčastňujúcich sa našich akcií a súťaží zakladáť krúžky, záujmové útvary zamerané na ochranu životného prostredia, ktoré by fungovali aspoň počas trvania súťaže.
- Zúčastnené družstvá predstavením našich cieľov majú zapôsobiť na svoju školu, prostredie.
- Prostredníctvom programov vytvárať nové spolupráce medzi civilnými občianskymi združeniami, vzdelávacími inštitúciami, zriaďovateľmi a žiackými skupinami.
- Zverejnenie práce a akcií členov tejto siete prostredníctvom tlače, médií a pod., aby mali účinok na miestnu civilnú spoločnosť, miestne riadiace osobnosti spoločenského života, zákonodarcov a osobnosti prinášajúce rozhodnutia.
- Členovia siete pri prieskume spoločných problémov musia spolupracovať (možnosti formovania svetonázu, výchovy k ochrane životného prostredia v regiónoch, oblasti oodpadového hospodárstva, pitnej a odpadovej vody, vyhľadávanie a predstavenie prírodných hodnôt... a pod.)
- Spolu s fungovaním tejto siete by bolo potrebné v dlhodobom výhľade vytvorenie jedného Medzinárodného centra pre vzdelávanie k ochrane životného prostredia.
- Rozšírenie práce členov tejto siete. Vďaka tomu na základe princípu „Školenie školiteľov“ budú vznikať nové miestne, regionálne spolupráce, programy, akcie a série udalostí.

Forma súťaže

- Zo zapojených škôl ekoregiónu Hornej Tisy sa do súťaže prihlasovali 3 členné družstvá. K úspešnému riešeniu úloh súťaže družstvá mohli o pomoc požiadat' jedného pripravujúceho pedagóga – dospelú osobu a okruh 5 – 10 pomocníkov z radu žiakov. Z jednej školy sa mohli prihlásiť štyri družstvá.
- Pozvánky do našich programov – súťaží sme školám zasielali poštou na základe zoznamov a adres zostavených prostredníctvom našich zahraničných koordinátorov. V tomto zozname boli zastúpené všetky stredné školy uvedených regiónov.
- Do roku 2005 účastníci programu udržiaval kontakty výhradne klasickou poštou, prípadne telefonicky a tak sa uskutočňovalo aj zasielanie teoretických a praktických radoch úloh a odpovedných hárkov.
- Od roku 2006 sme výzvy zasielali poštou a aj odpovedné hárky sme prijímali len týmto (písaným) spôsobom, ale rady úloh a iné informácie sme zasielali už aj elektronicky podľa zoznamu emailových adres, naša adresa je: kozosugyunk@index.hu, a tiež sme ich zverejňovali aktuálne aj na našej samostatnej web stránke www.termeszetbaratok.freeweb.hu.
- Letné tábory zamerané na odbornú prípravu a praktické cvičenia – tréningy sa uskutočňovali pri obci Barabás na Kaszonyiho vrchu pravidelne od roku 1991 pod názvom Beregský tábor ochrany prírody / Beregi Természetvédelmi Tábor/. Účastníci si náklady z časti hradili ako samoplatcovia, najlepší výkon podávajúce družstvá mali pobyt zdarma.
- Po ukončení programu súťaže sme pozvali členov najlepší výkon podávajúcich 15-ich družstiev s jedným pripravujúcim pedagógom na 3 dňový bezplatný odborný program – exkurziu do Vásárosnamény.
- K sprievodnej dvojjazyčnej ekologickej súťaži pod názvom „Spoločne v Európe“ sme vždy pripojili aj voľnočasový zimný program – výlet.
- Počnúc rokom 2010 spoločne organizujeme programom na vysokej úrovni slávnosti z príležitosti „Svetového dňa vody“, ktorá vázne osloví aj dospelú časť spoločnosti.
- Zúčastnené družstvá okrem riešenia teoretických radoch úloh majú robiť aj priame environmentálne akcie, ktoré majú aj praktický význam.
- Pracovné skupiny pracujúce v jednotlivých štátach sa spolu stretávajú 3 – 6 za rok. Na týchto stretnutiach sa vypracovávajú súťažné rady úloh na daný rok a hodnotia – opravujú odpovedné hárky pracovných listov zaslané družstvami v medzinárodnej súťaži.

Najdôležitejšie témy súťaží za uplynulé roky

- Prírodné a spoločenské hodnoty ekoregiónu Hornej Tisy. Ochrana prírody a životného prostredia v ekoregióne. Zachovanie tradícií a výhľad do budúcnosti.
- Dopad globálnej finančnej krízy na spoločnosť a prírodu
- Konzumná spoločnosť – spotrebiteľské zvyky
- Vplyv reklamy a komunikácia
- Odpadové hospodárstvo
- Šetrenie energiou – obnoviteľné zdroje energie
- Biopotraviny a ekologické hospodárenie – zdravá výživa
- Génové manipulácie (inžinierstvo) a polnohospodárstvo
- Invázne organizmy
- Ochrana zvierat
- Prírodné hodnoty Karpatskej kotlinky, obete povier a mýlnych názorov v živočíšnej ríši
- Obchodovanie s chránenými druhmi rastlín a živících – CITES - dohovor
- Pri zostavovaní praktických úloh sme si za cieľ výtýčili myšenie a dôležitosť rozpoznania miestnych a globálnych ekologickej problémov.
- Pri praktických a terénnych úlohách sme chceli dosiahnuť úspešné zapojenie ostatných žiakov školy, ako aj dospelú populáciu spoločnosti a miestnu samosprávu a rozhodujúce osobnosti.
- Z najdôležitejších terénnych praktických úloh:

7. „Adoptuj si určité územie“
8. Zmapovanie ilegálnych skládok a ich likvidácia
9. Organizácia odpadového komanda
10. Meranie problematických klimatických činiteľov, cestovné zvyky, výpočet klimatických kilometrov.
11. Zhotovenie anti – reklamného filmu
12. Spoločná akcia a výzva na likvidáciu ilegálnych skládok pri riekaach.

Výsledky – neúspech, zlyhanie, poučenia - udržateľnosť

Projekt „**NAŠA SPOLOČNÁ VEC**“ / **KÖZÖS ÜGYÜNK** / **-HRANICE PRESAHUJÚCI PROGRAM EKOLOGICKEJ VÝCHOVY A SPOLUPRÁCE POZDĽŽ HORNEJ TISY** môžeme od jeho vzniku charakterizovať ako vyslovene úspešný.

Výsledky

- Počas uplynulých rokov sme program postupne budovali a rozširovali. Zatial' sa do našej práce zapojilo asi 250 škôl.
- Program splnil svoje ciele a očakávania, lebo sa nám podarilo zapojiť mladých ľudí žijúcich v jednom zemepisnom regióne, nezávisle od ich národnosti a štátnej príslušnosti.
- Počas usporadúvania súťaže sme ročne zanietili k práci a zapojili v memšej, či väčšej miere viac ako 5000 mladých ľudí do našich akcií. Z nich asi 600 – 1000 mladých a pripravujúcich dospelých pracovali počas celého roka.
  1. I. Naša spoločná vec: 24 miest, obcí, 36 škôl, 54 družstiev
  2. II. Naša spoločná vec: 28 miest, obcí, 39 škôl, 67 družstiev
  3. III. Naša spoločná vec- maďarská: 26 miest, obcí, 34 škôl, 84 družstiev
  - III. Naša spoločná vec- štvorjazyčná: 32 miest, obcí, 63 škôl, 156 družstiev
  - Školenie pedagógov: štyri štáty – 60 pedagógov
  4. IV. Naša spoločná vec: 24 miest, obcí, 51 škôl, 144 družstiev
  5. V. Naša spoločná vec: 38 miest, obcí, 77 škôl, 171 družstiev
  6. VI. Naša spoločná vec: 39 miest, obcí, 79 škôl, 160 družstiev
  7. VII. Naša spoločná vec: 38 miest, obcí, 77 škôl, 174 družstiev
  8. VIII. Naša spoločná vec: 41 miest, obcí, 83 škôl, 162 družstiev
  9. IX. Naša spoločná vec: 38 miest, obcí, 75 škôl, 180 družstiev
  10. X. Naša spoločná vec: 32 miest, obcí, 63 škôl, 141 družstiev
- Pre mladých sme zostavili také rady úloh, ktoré nepreverujú učivo učebníc a lexikálne vedomosti a faktografické údaje, teda program nemal charakter učebnej súťaže. K úspešnému riešeniu bolo nevyhnutné vyhľadávanie na internete, práca s odbornou literatúrou, použitie lexikonov a atlasov. Tým sme sa pokúsili uprednostniť riadené samostatné získavanie poznatkov, aktívne ekologické zmyšľanie a pohľad na svet z pozície civilných občianskych združení.
- Z terénnych praktických úloh a programov boli najúspešnejšie tie, ktoré boli zamerané na zmapovanie, zdokumentovanie a zrušenie ilegálnych skládok odpadu a tvorbu a prevádzkovanie tzv. odpadového komanda.
- Vykonanie praktických úloh žiaci potvrdzovali fotkami a zápisnicami, to bolo podmienkou uznania úloh pri hodnotení. Na základe uvedeného by sme mohli sumarizovať nasledovne (za rok):
  10. Asi 60% v súťaži zúčastnených družstiev úspešne riešilo aj všetky praktické úlohy.
  11. Jednotlivé praktické úlohy riešilo na výbornej úrovni asi 80 družstiev.
  12. Riešenie programu bolo možné len spoločnou prácou počas celého programu formou záujmovej krúžkovej činnosti.
  13. Správy o ilegálnych skládkach podalo vyše 120 družstiev zo 60 škôl a 25 miest a obcí! Tieto správy doložili fotografiemi, mapami a doručili miestnym samosprávam.
  14. Viac ako 50 družstiev organizovalo so zapojením dospelých odpadové komandá. V 12 mestách a obciach tieto fungovali oficiálne dlhšie ako jeden rok.

15. Vyrobiло sa 112 antireklamných filmov.
16. Zúčastnené družstvá vyhotovili viac ako 1000 plagátov, z ktorých sa urobil výber a boli vystavené na viacerých miestach.
17. Vytvorilo sa 140 návrhov na logo súťaže, z najúspešnejších sme zvolili logo našej súťaže.
18. V roku 2010 podpísalo našu výzvu (anketu) 124 škôl, pripojilo sa aj viac ako 200 miestnych samospráv, podnikateľov, občianskych združení.
- V sprievodnom programe „Spoločne v Európe“ sa ročne stretli a zmerali si vedomosti žiaci 18 – 21 stredných škôl v jazyku maďarskom, alebo rumunskom.
- Na stretnutiach mládeže sa v každom prípade stretla mládež zo všetkých štátov a väčšinou aj s rumunským a slovenským materinským jazykom.
- Vieme o viacerých aktivitách, ktoré sa regionálne generovali na základe úspechu našich akcií:
6. „Deň Európy“ (Európa Nap) – kultúrne, športové, mládežnícke kooperačné stretnutie 10 pohraničných usadlostí.
7. Miestne, krajské a regionálne ekologické súťaže.
8. Akcie z príležitosti Svetového dňa vody vo Vásárosnaményi
9. Miestne samostatné akcie zamerené na rušenie ilegálnych skládok.
10. Zúčastnené družstvá sa priebežne spoločne, alebo po jednom zapájajú do miestnych akcií, napr. „Aj ty zbieraj“ („TE SZEDD“) v Maďarsku.

Neúspech, zlyhanie, poučenia

- Volný prechod hraníc je ešte stále problémom zo strany Ukrajiny. Preto aktuálne programy, na ktorých sa zúčastňujú všetky dotknuté strany sa dajú robiť len v Maďarsku (vízová povinnosť... atď.). V tomto smere nám veľa pomohlo členstvo maďarska, Slovenska a Rumunska v EÚ.
- Zásielky posielané poštou sa často strácajú, alebo sú doručené oneskorene.
- Nakol'ko programy a komunikácia sú štvorjazyčné, je organizačne náročné zabezpečiť, aby každý dostal pokyny vo vlastnom jazyku. Preklad materiálov programu je často náročný a finančne nákladný.
- Napriek úspechom je dospelá generácia často ľahostajná, prejavuje nezáujem. Je škoda, že tento trend, z dôvodu hospodárskej krízy a prehlbujúcich sa problémov dospelej spoločnosti narastá.
- Akcie a úspechy založené na spolupráci nie vždy sú pre médiá atraktívnymi správami.

Pohľad do budúcnosti

- Úspešné uzavretie programu, ktorý získal podporu pod názvom „HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region.”
- Narastajúce spoločenské problémy, zosilnenie konzumného svetonázoru sú čoraz viacej v protiklade s naším pohľadom do budúcnosti a s ideou modelu udržateľnosti. Je to typické pre dospelú časť spoločnosti, ale aj medzi mládežou máme skúsenosť, že ich názory sa pohli nesprávnym smerom, preto:

Z dôvodu záujmu o sút'až a našich skúseností ohľadom výsledkov a úspechov, členovia pracovného tímu rozhodli, že v programe „Naša spoločná vec“ („Közös Ügyünk“) – mládežnícky program ekologickej výchovy a spolupráce, napriek rušivým momentom, budú každopádne pokračovať!

Pre pokračovanie musíme hodnotiť úspechy a skúsenosti a premysliť pohľad do budúcnosti. Podmienkou je:

- V školskom roku 2013-14 musíme nájsť zdroje k fungovaniu programu.
- Treba znova premysliť prácu odborného tímu.
- Treba znova premysliť odborný obsah, nájť, vytvoriť nové, dobre realizovateľné formy.

- Pri pokračovaní je potrebné do popredia umiestniť model udržateľného rozvoja spoločnosti, možnosti miestného rozvoja spoločnosti a dôležitosť ekologického hospodárenia.

Pevne dúfame, že program a idea „Naša spoločná vec“ bude mať pokračovanie aj v nasledujúcich rokoch a podarí sa zapojiť desaťtisíce mladých aj dospelých.

Ďakujeme každému za prácu a vynaložené úsilie, kto sa pričinil o priebeh tejto spolupráce za uplynulých desať rokov:

Sárándi Annamária

Koordinátor programu

Kölcsey Ferenc Főgimnázium

Satu Mare – Rumunsko

Toldi Zoltán

organizátor programu

II.Rákóczi Ferenc Gimnázium

Vásárosnamény - Maďarsko

Gogola István

organizátor programu

Beregszászi Magyar Tannyelvű Gimnázium

Berehovo - Ukrajina

The History of ""An Issue to Share" international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper Tisa region project

In 2001, the cyanide and heavy metal contamination caused by the Upper Tisa and its tributaries had a social impact on the civil society from those regions. In May 2001, during the Romanian civil forum which was held at Mariavolgy, the so- called Circle of Nature- Lover has agreed to draw up a detailed program about environmental education for high- school students from the affected areas. The Students' Circle was formed in 1984 and the geographical situation of Vásárosnameny as well as the relationships with school partners made the organization of the task possible. By that time the school had already been in partnership with KölcsényFerenc High School from SatuMare Romania, the Ukrainian Berehovo Bethlen School and the Slovakian Nagykapos Secondary Agriculture Vocational School. This cooperation was the basis of the unborn environmental network. By autumn of 2001 the good cooperation between the civil organisation and the Nature-Lover Circle led to the formation of a good working group, which in the same year launched the project under the name of "**AN ISSUE TO SHARE**" CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME ON ENVIRONMENTAL EDUCATION OF THE UPPER TISA.

The organization of educational programs is related to school years.

In 2001-2002 there were the organization, the planning process, the selection of partners and the creation of financial resources.

In the school years 2002-2003-and 2003/2004 we organised a contest based on environment knowledge among the four bordering countries of Hungarian-language schools. The contest had two rounds, then, three rounds and was followed by a student exchange program combined with a summer professional fieldwork (Bereg Nature Camp). In 2004, in the spirit of cooperation, we organized a new sub-program called "Together in Europe. We organised a three-day Youth Camp including a Romanian – Hungarian bilingual competition based on environmental knowledge in Satu Mare (Romania), Vásárosnamény (Hungary) and Nagykapos (Slovakia) for high school teams where 21 schools were invited.

In 2004, the program expanded towards other nationalities living in the area, so the contest was then organized in four languages, English, Romanian, Slovakian and Ukrainian. This year we had two events, the program which was held in four languages and the program in Hungarian language, for those students who are of Hungarian nationality. From 2005, our activities have been spread towards several high schools belonging to these regions. In this way there were teams from Hungary, SzabolcsSzatrmár-Bereg county, Romania, Bihor, Maramures and Satu Mare counties in Kosice Slovakian District and we targeted every Transcarpathian Ukrainian school regardless the mother tongue. Since then we have contacted more than 300 high schools through letters and Internet as well. We created a www.termeszetbaratok.freeweb.hu website through which we constantly give information about the events of the cooperation program.

The program is further supported and expanded by Hungary and Slovakia and by the Romania's membership of the EU which is a new opportunity for cooperation. In our annual organisation we managed to involve the Environment and Water Managementpublic institutions from the area as well as the local governments (Satu Mare County and Cape Szabolcs County)

In 2006 and 2007, as part of the program, we organized the International Youth Environmental Forum and besides the former coordinator schools we managed to include Moldovan young people as well.

So far we have organized events nine times in *An Issue to Share* and eight times *Together in Europe*.

In 2011 twinning schools Kölcsy Ferenc Highschool, Rákóczi Ferenc II Highschool from Vásárosnamény and the Hungarian High School from Berehovo submitted a grant application for the organization of the competitions and other related programs. The application called "*An Issue to Share*" international youth cooperation programs *Breach Which barriers along the Upper Tisza region-* managed to get funds from EU sources. In this way we managed to organize a competition in 2012 which offered a better quality of work organization.

The objectives of the programme series

The success of our programmes before 2000, the natural catastrophes along the Upper-Tisza and its tributaries made us continue and broaden the cooperation. Taking all these into consideration we announced our objectives which are all presented in each announcement and programmes of ours:

- We reckon we are not separated by the frontiers but by the mutual uncertainty, and by the simple fact that however close do we live to one another, we do not know enough about one another's life. The past years' events raise our attention towards the fact that the neighbouring regions, irrespective of which country they belong to, can only step forward by thinking and acting together.
- The most important objective is to strengthen the sense of belonging of the multinational youth living in the four countries along the Upper-Tisza, and to make the conception real, regardless the language spoken, the increasing environmental and social problems can only be solved by collaboration. Our future is "Our Common Case"
- We would like to start our collaboration at the very basis – the education of the youth. That's the reason for organizing our meetings and quizzes. If the youth accept the principle of the evolving relation between man and nature, if they want to achieve their goals by the cooperation and mutual tolerance of the social multicolourness, this can set an example for the adults' society as well.
- The collaboration should be strengthened because the principles of the growing European Union met the objectives of the regional youth collaboration which began in 2000. We have to use all the deriving opportunities to improve our life and future.

The task of the programme series

- To establish a network of the regional secondary schools' environmental education. To establish environmental study circles in the schools participating in the programmes and quizzes, which would work during the contest at least.
- The participating small groups presenting our objectives to make an impact on their school and environment.
- To establish cooperations throughout the programmes: between civilian organizations- educational institutions – maintainers and student groups.
- The work of the network's members through their actions, appearances in the media... etc. should make an impact upon the civilian society, the local leaders and decision makers.
- The members of the network should work together to disclose some mutual problems (forming attitude, possibilities of environmental education by region, recycling, drinking- and slop water, exploring and presenting natural values, etc.)
- To establish an International Environmental Education Centre in the long run
- The work of the network's members should widen out. On the principle of "Training of the Trainers" new local and microregional cooperations, programmes, actions should be organized.

Competition format

- Three-member teams from the schools of the Upper Tisza eco region have been accepted in the competition series. In order to successfully participate in the competition the teams had to be helped by an adult supervisor and support teams of 5 to 10 pupils
- The invitations for the program were sent out by mail based on the address list created by our foreign coordinators. The address list contained all the schools of the above mentioned areas.
- Until 2005 the participants of the program kept in touch only by mail or phone, the exercises and solutions were also sent through these channels.
- From 2006 the invitations were sent thorough mail and the solutions were also accepted only in a written form, however exercises and other information was passed with the help of electronic mailing lists; our address kozosugyunk@index.hu and independent website showing all actual information www.termeszetbaratok.freeweb.hu
- The summer preparational and professional trainings were held at the Bereg Nature Camps organized since 1991 on the Kaszonyi Mountain near village Barabás. The costs of the camp are partly supported by participants but it is free for the best performing pupils.
- After the closure of the program the members and supervisors of the best 15 teams have been invited to a three day, free professional program in Vásárosnamény.
- A winter leisure program was always added to the bilingual nature quizzes of the Together in Europe base program.
- Starting from 2010 we organized together the 'World Day Of Water' high quality program, that had a serious impact on the grown up society too.
- Besides solving the theoretical exercises, the participating teams also had to undertake direct, practical, nature protectional actions.
- The teams working in the different countries met 3 to 6 times per year. During the meetings the tasks for the competition of that year have been elaborated, and the solutions handed in for the international competition have been evaluated.
- The adult supervisors of the schools and councils participating in the program were offered training programs.

The most important topics of the quizzes during the past years

- The natural and social facilities and values of the Upper Tisza eco region. Nature and environment protection in the eco region. Traditions and visions of the future.
- The effects of the global financial and economic depression on society and nature.
- Consumer society -consumer habits
- Effects of commercials and the communication.
- Waste management
- Energy saving - renewable energy sources
- Bio-food and bio-husbanding- healthy nutrition
- Gene manipulation and agriculture
- Invasive creatures
- Animal protection
- Natural values of the Carpathian basin. Victims of the superstitions and misbeliefs in the fauna
- Trade of protected plants and animals- CITESZ agreement

- By the creation of the practical tasks the aim was the incentive of thinking as well as to highlight the importance of recognizing local and global environmental problems.
- The aim of the practical and terrain tasks was to involve as much as possible the schoolmates, the grownups of the community as well as the local leaders.
- The most important tasks on terrain:
  13. „Adopt an area”
  14. Mapping and cleaning illegal landfills
  15. Organization of Waste-commandos.
  16. Climate- measuring problems- travelling habits, climate-kilometer calculation
  17. The making o fan Anti- commercials
  18. Joint actions and appeal for the clearing of illegal waste disposing along rivers

Results – Failures, Moral – Sustainability

The **environmental operational cross-border program called An Issue to Share along the Upper Tisza** has proven to be successful right from the launch of the project.

Results

- Along the past years we have been developing and widening the programme continually. Almost 250 schools have joined into our activities so far.
- The programme has successfully achieved its targets having involved many young people over denomination but belonging to the same geographical region.
- With our events we managed to have great impact upon more than 5000 young people. There were about 600 -1000 youngsters and their adult supervisors who were working throughout the whole year.
  1. I. An Issue to Share: 24 habitations, 36 schools, 54 teams
  2. II. An Issue to Share: 28 habitations, 39 schools, 67 teams
  3. III. An Issue to Share – Hungarian: 26 habitations, 34 schools, 84 teams
  - III. An Issue to Share – in four languages: 32 habitations, 63 schools, 156 teams
Teachers' Training: four countries – 60 teachers
  4. IV. An Issue to Share: 24 habitations, 51 schools, 144 teams
  5. V. An Issue to Share: 38 habitations, 77 schools, 171 teams
  6. VI. An Issue to Share: 39 habitations, 79 schools, 160 teams
  7. VII. An Issue to Share: 38 habitations, 77 schools, 174 teams
  8. VIII. An Issue to Share: 41 habitations, 83 schools, 162 teams
  9. IX. An Issue to Share: 38 habitations, 75 schools, 180 teams
  10. X. An Issue to Share: 32 habitations, 63 schools, 141 teams
- We compiled a series of tasks that were meant to test more than lexical knowledge or material from books thus the competitions were not only for educational purposes in its strict sense. For a successful participation they needed to surf the internet, use specific terminology, lexicons. This is how we tried to form authentic learners who are capable of gaining information on their own and developing environmental awareness and always considering common interests.
- The most successful activities were the mapping of illegal dumpings, keeping record and trying to dispose of them, as well as running the litter-commando programme.
- The outcarried tasks had to be kept record of by means of photographs and minutes, these were basic criteria. Based on these we can draw the following conclusions:

1. A 60% of all the joining teams took active part in all tasks.
  2. Certain tasks were carried out outstandingly by 80% of the teams.
  3. Task completion was only possible if they took part in the whole project, worked together in a series of activities in study circles.
  4. In more than 25 habitations a number of 120 teams from 60 schools have written a report on illegal dumpings. The reports have been sent to the local government with photographs and a map to the site enclosed.
  5. More than 50 teams have organised litter-commandoes together with adults. In 12 habitations it was being run officially throughout a year.
  6. They recorded 112 anti-publicities.
  7. The competing teams made more than 1000 posters a selection of which were exhibited in more than 20 places.
  8. 140 logos were designed. Our present logo was picked from these.
  9. 124 schools have signed our petition in 2010, a list to which more than 200 local governments, retailers and civil organizations added themselves
- Within the frames of the subsidiary programme called Together in Europe more than 18-21 schools met to compete in both Hungarian and Romanian.
  - Representatives of all the four countries took part in the Youth Meetings and in most of the cases there were Romanians and Slovaks too. 60 persons could participate in such events yearly.
  - It came to our knowledge that many local actions were triggered by our successful programmes:
    1. Europe Day – a cultural and sport youth cooperative event of 10 habitations along the border.
    2. Local, county and regional environmental competitions
    3. Water Day events in Vasarosnameny
    4. Local, individual actions meant to lift control over illegal dumping
    5. The partaking teams keep joining into local actions either together or separately, such as the COLLECT IT YOURSELF action in Hungary.

Failures and lessons/morals

- The permeability of the borderlines towards Ukraine is still an obstacle. Due to this fact, activities where all members concerned participate can only be organized in Hungary. (obligatory visa, and so on). This situation has been considerably improved by the European Union membership of Hungary, Slovakia and Ukraine.
- By post consignments are often lost or arrive too late.
- As four languages are used in the activities and in the communication, it requires a good deal of organization to provide all participants with instructions in their own language. It is difficult and often costly to have the programme's material translated professionally (to get the technical translation of the programme/project's material).
- Despite the successes the adult society is disinterested. Unfortunately this trend is on the grow due to the evolving economic crisis and the deepening problems in the adult society.
- The positive actions based on cooperation and the results are not all the time newsworthy for the media.

Future prospects

- The „HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region.” is the successful termination of a subsidized tender (of a tender that won subsidy/support). Evaluation of the past ten year’s experience.
- The increasing social problems and the strengthening consumer mentality act against the future scheme adopted by us and against the sustainability model. This is characteristic to the adult society. We experience a change in the opposite direction, though among the youth. For this reason:

The task force, because of the interest and the experienced successes and results, has decided to continue the ‘An Issue to Share’ youth environmental education cooperation regardless of the unfavourable circumstances.

- To continue the successes and experiences need to be evaluated, and the future needs to be rethought. Conditions:
  - Funds has to be found for further operation in the 2013-2014 school year.
  - The professional team’s work has to be reconsidered
  - The scientific content has to be reconsidered and new viable forms have to be created during the implementation
  - A sustainable social model, the local society’s options for development and the importance of organic farming have to be placed in the foreground.

We hope that the ‘An Issue to Share’ programme and idea, involving tens of thousands of youths and adults will have continuation in the following years.

We thank everybody who was involved with their work in this great cooperation in the past ten years:

Sárándi Annamária
Project manager
Kölcsey Ferenc Főgimnázium
Satu Mare – Romania

Toldi Zoltán
Project organizer
II.Rákóczi Ferenc Gimnázium
Vásárosnamény – Hungary

Gogola István
Project organizer
Beregszászi Magyar Tannyelvű Gimnázium
Beregovo - Ukraine

Localitățile și școlile antrenate în program

- Prezentăm aici lista localităților și școlilor din cele patru state, participante la programul de cooperare în anii trecuți.
- Cele mai multe școli au participat la manifestări în fiecare an.

A programba bekapcsolódó települések és iskolák

- Az eltelt évek során a négy ország régióiból az együttműködési programba bekapcsoló települések és iskolák listáját adjuk meg.
- A legtöbb iskola évről-évre visszatérő résztvevője volt rendezvényünknek.

Міста і школи, які брали участь у програмі

- Подаємо список міст і шкіл, які брали участь у співробітницькій програмі з 4 країн
- Більшість шкіл рік за роком брали участь у програмах

Mestá, obce a školy zapojené do programu

- Uvádzame zoznam miest, obcí a škôl zo štyroch štátov v uvedenom regióne zapojených do programu počas uplynulých rokov.
- Väčšina škôl za našich akcií zúčastňuje opakovane z roka na rok.

**Lista localităților 2001-2012
Települések listája 2001-2012
Список міст 2001-2012
Zoznam miest a obcí 2001-2012**

	ORSZÁG	VÁROS/Orașul/Miсто/Mesto		ORSZÁG	VÁROS/Orașul/Miсто/Mesto
1.	Magyarország	Baktalórántháza	50.	Slovensko	Šahy
2.	Magyarország	Csenger	51.	Slovensko	Šaľa
3.	Magyarország	Dombrád	52.	Slovensko	Šamorín
4.	Magyarország	Fehérgyarmat	53.	Slovensko	Senec
5.	Magyarország	Gödöllő	54.	Slovensko	Sobrance
6.	Magyarország	Ibrány	55.	Slovensko	Spišská Nová Ves
7.	Magyarország	Kisvárda	56.	Slovensko	Trebišov
8.	Magyarország	Mátészalka	57.	Slovensko	Veľké Kapušany
9.	Magyarország	Nagyecsed	58.	Slovensko	Veľký Meder
10.	Magyarország	Nagykálló	59.	Slovensko	Želiezovce
11.	Magyarország	Nyírbátor	60.	Україна	Aknaslatina
12.	Magyarország	Nyíregyháza	61.	Україна	Bátyu
13.	Magyarország	Tiszavasvári	62.	Україна	Beregrákos
14.	Magyarország	Újfehértó	63.	Україна	Csap
15.	Magyarország	Vásárosnamény	64.	Україна	Csoma
16.	Magyarország	Záhony	65.	Україна	Gát
17.	România	Ardud	66.	Україна	Gecse
18.	România	Baia Mare	67.	Україна	Huszt
19.	România	Baiai Sprie	68.	Україна	Jánnosi
20.	România	Borșa	69.	Україна	Kaszony
21.	România	Carei	70.	Україна	Kisgejőc
22.	România	Cavnic	71.	Україна	Koncháza
23.	România	Cluj -Napoca	72.	Україна	Nagybereg
24.	România	Livada	73.	Україна	Nagydobrony
25.	România	Negrești Oaș	74.	Україна	Nagymuzsaly
26.	România	Oradea	75.	Україна	Nagyszőlős
27.	România	Poiana Cordului	76.	Україна	Pap
28.	România	Rozavlea	77.	Україна	Péterfalva
29.	România	Săcuieni	78.	Україна	Rahó
30.	România	Salonta	79.	Україна	Sislóc
31.	România	Satu Mare	80.	Україна	Som

32.	România	Seini	81.	Україна	Течсő
33.	România	Sighetu Marmației	82.	Україна	Tiszacsoma
34.	România	Șomcuta	83.	Україна	Tiszaujlak
35.	România	Supuru de Jos	84.	Україна	Vári
36.	România	Tășnad	85.	Україна	Visk
37.	România	Târgu Lăpuș	86.	Україна	с. Чепа
38.	România	Turț	87.	Україна	М.Берегово
39.	România	Ulmeni	88.	Україна	смт.Королево
40.	România	Valea lui Mihai	89.	Україна	м.Тяч в
41.	România	Vișeu de Sus	90.	Україна	Мукачево
42.	Slovensko	Dvory nad Žitavou	91.	Україна	с.Верхн Водяне
43.	Slovensko	Košice	92.	Україна	с.Косівська Поляна
44.	Slovensko	Košice - Šaca	93.	Україна	с.Рокосово
45.	Slovensko	Kosice - Dopravka	94.	Україна	с.Сокирниця
46.	Slovensko	Kráľovský Chlmec	95.	Україна	с.Тур"я-Ремета
47.	Slovensko	Michalovce	96.	Україна	село Богдан -
48.	Slovensko	Moldova nad Bodvou	97.	Україна	Ужгород
49.	Slovensko	Rožňava			

**Lista școlilor 2001-2012
Iskolák listája 2001-2012
Список шкіл 2001-2012
Zoznam škôl 2001-2012**

	ISKOLANÉV/ Școala/Школа/Škola	ORSZÁG	VÁROS/Orașul/Město/Mesto
1.	Vay Ádám Gimnázium és Szakközépiskola	Magyarország	Baktalórántháza
2.	Ady Endre Gimnázium és Szakképző Iskola	Magyarország	Csenger
3.	Váry Emil Gimnázium és Szakközépiskola	Magyarország	Demecser
4.	Móra Ferenc Általános Iskola és Gimnázium	Magyarország	Dombrád
5.	Deák Ferenc Gimnázium	Magyarország	Fehérgyarmat
6.	Móricz Zsigmond Szakközépiskola	Magyarország	Fehérgyarmat
7.	Petőfi Sándor Közgazdasági Szakközépiskola	Magyarország	Fehérgyarmat
8.	Petőfi Sándor Közgazdasági SZKI	Magyarország	Fehérgyarmat
9.	Török Ignác Gimnázium	Magyarország	Gödöllő
10.	Móricz Zsigmond Gimnázium és Szakközépiskola	Magyarország	Ibrány
11.	Bessenyei György Gimnázium	Magyarország	Kisvárda
13.	II. Rákóczi Ferenc Szakközép és Szakiskola	Magyarország	Kisvárda
14.	Református Általános Iskola és Gimnázium	Magyarország	Kisvárda
15.	Szent László Katolikus Szakközépiskola	Magyarország	Kisvárda
16.	Szent László Katolikus Szakközépiskola, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda	Magyarország	Kisvárda
17.	Baross László Mezőgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	Magyarország	Mátészalka
18.	Esze Tamás Gimnázium	Magyarország	Mátészalka
19.	Mátészalkai Szakképző Iskola és Koll. Gép. Szki.	Magyarország	Mátészalka
20.	Budai Nagy Antal Szakközépiskola	Magyarország	Nagykálló
21.	Nagykállói Középiskola K.F. Gimn.	Magyarország	Nagykálló
22.	Báthory István Gimnázium és Szakközépiskola	Magyarország	Nyírbátor
23.	Bethlen Gábor Szakképző Iskola	Magyarország	Nyírbátor
24.	Arany János Gimnázium és Általános Iskola	Magyarország	Nyíregyháza
25.	Bánki Donát Műszaki Középiskola	Magyarország	Nyíregyháza
26.	Inczédy György Szakközépiskola és Szakiskola	Magyarország	Nyíregyháza
27.	Kölcsey Ferenc Gimnázium	Magyarország	Nyíregyháza

28.	Krúdy Gyula Gimnázium	Magyarország	Nyíregyháza
29.	Lippai János Mezőgazdasági Szakközépiskola	Magyarország	Nyíregyháza
30.	Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	Magyarország	Nyíregyháza
31.	Vásárhelyi Pál É.K.V. Szakközépiskola	Magyarország	Nyíregyháza
32.	Vasvári Pál Gimnázium	Magyarország	Nyíregyháza
33.	Wesselényi Miklós Szakközépiskola és Szakiskola	Magyarország	Nyíregyháza
34.	Zay Anna Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola	Magyarország	Nyíregyháza
35.	Váci Mihály Gimnázium	Magyarország	Tiszavasvári
36.	Vasvári Pál Középiskola	Magyarország	Tiszavasvári
37.	Bajcsy-Zsilinszky Endre Gimnázium és Szakképző Iskola	Magyarország	Újfehértó
38.	II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Magyarország	Vásárosnamény
39.	Lónyay Menyhért Szakközépiskola	Magyarország	Vásárosnamény
40.	Kandó Kálmán Gépgépzeti Szakközépiskola, Gimnázium és Dr. Béres József Kollégium	Magyarország	Záhony
41.	Grup Școlar de Industrie Alimentară "George Emil Palade"	România	Satu Mare
42.	Grup Școlar Arduș	România	Arduș
43.	Colegiul Economic "Nicolae Titulescu"	România	Baia Mare
44.	Colegiul Național "Gheorghe Șincai"	România	Baia Mare
45.	Colegiul Național "Mihai Eminescu"	România	Baia Mare
46.	Colegiul Național "Vasile Lucaciu"	România	Baia Mare
47.	Colegiul Național "Gheorghe Șincai"	România	Baia Mare
48.	Colegiul Tehnic „Aurel Vlaicu”	România	Baia Mare
49.	Colegiul Tehnic „Carmen Sylva”	România	Baia Mare
50.	Colegiul Tehnic „George Barițiu”	România	Baia Mare
51.	Colegiul Tehnic Angel Saligny	România	Baia Mare
53.	Grup Școlar "Aurel Vlaicu"	România	Baia Mare
54.	Grup Școlar "C.D. Nenițescu"	România	Baia Mare
55.	Grup Școlar "Gheorghe Lazăr"	România	Baia Mare
56.	Grup Școlar de Ind. Ușoară	România	Baia Mare
57.	Grup Școlar Sanitar	România	Baia Mare
58.	Liceul „George Pop de Băsești”	România	Baia Mare
59.	Liceul cu Program Sportiv	România	Baia Mare
60.	Liceul de Artă	România	Baia Mare
61.	Liceul Teologic Pentecostal	România	Baia Mare
62.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	România	Baia Mare
63.	Liceul Teoretic Németh László	România	Baia Mare
64.	Școala generală cu cls I-VIII Groși	România	Groși
65.	Școala Generală cu Clasele I-VIII nr 5.	România	Baia Mare
67.	Seminarul Teologic Liceal Ortodox " Sf. Iosif Marturisitorul"	România	Baia Mare
68.	Grup Școlar Industrial de Transporturi Auto	România	Baia Sprie
69.	Grup Școlar Borșa	România	Borșa
70.	Colegiul Tehnic "Iuliu Maniu"	România	Carei
72.	Liceul Teologic Romano-Catolic "Josephus Calasantius"	România	Carei
73.	Liceul Teoretic Carei	România	Carei
74.	Școala De Arte Si Meserii	România	Carei
75.	Grup Scolar Agricol "Simion Bărnuțiu "	România	Carei
76.	Colegiul Economic „Pintea Viteazul”	România	Cavnic
77.	Grup Școlar Industrial Cavnic	România	Cavnic
78.	Liceul Teoretic Brassai Sámuel	România	Cluj -Napoca
80.	Grup Școlar "George Barițiu"	România	Livada

81.	Grup Școlar "I. G. Andron "	România	Negrești Oaș
82.	Liceul Teoretic Negrești Oaș	România	Negrești Oaș
83.	Liceul Reformat Lorantffy Zsuzsanna	România	Oradea
84.	Liceul Ady Endre	România	Oradea
85.	Scoala De Arte și Meserii Poiana Codrului	România	Poiana Cordului
86.	Grup Școlar " Octavian Goga"	România	Rozavlea
87.	Liceul Teoretic "Petőfi Sándor"	România	Săcuieni Bihor
88.	Colegiul Național „Arany János”	România	Salonta
89.	Colegiul Economic „Gheorghe Dragoș”	România	Satu Mare
90.	Colegiul Național "Doamna Stanca"	România	Satu Mare
92.	Colegiul Național "Ioan Slavici"	România	Satu Mare
93.	Colegiul National "Mihai Eminescu"	România	Satu Mare
94.	Colegiul Național "Kölcsey Ferenc"	România	Satu Mare
95.	Grup Școlar "Constantin Brancuși"	România	Satu Mare
96.	Grup Școlar Construcții De Mașini "Unio"	România	Satu Mare
97.	Grup Școlar Construcții De Mașini Si Montaj "Traian Vuia"	România	Satu Mare
98.	Grup Școlar De Transp. Si Telecom. "Ion I.C. Brătianu"	România	Satu Mare
99.	Grup Școlar Pentru Industrie Ușoară	România	Satu Mare
100.	Grup Scolar Pentru Industrie Alimentara	România	Satu Mare
101.	GRUP SCOLAR T.R.C."HÁM JÁNOS"	România	Satu Mare
102.	Grup ScolarEconomic "Georghe Dragos"	România	Satu Mare
104.	Liceul Cu Program Sportiv	România	Satu Mare
105.	Liceul de Artă "Aurel Popp"	România	Satu Mare
106.	Liceul Teologic Reformat	România	Satu Mare
107.	Liceul Teoretic German "Johann Ettinger" I	România	Satu Mare
108.	Liceul Teoretic Unirea	România	Satu Mare
111.	Grup Școlar Agricol "Ion Ionescu de la Brad"	România	Seini
112.	Colegiul Național "Dragoș Vodă"	România	Sighetu Marmației
113.	Grup Școlar Pentru Ind. Mică și Servicii	România	Sighetu Marmației
114.	Liceul " Taras Sevcenco"	România	Sighetu Marmației
115.	Liceul "Regele Ferdinand"	România	Sighetu Marmației
116.	Liceul Teoretic " Leöwey Klara"	România	Sighetu Marmației
117.	Grupul Școlar Forestier	România	Sighetu Marmației
118.	Grupul Școlar "Ion Buteanu"	România	Somcuta Mare
119.	Scoala De Arte și Meserii Supuru de Jos	România	Supuru de Jos
120.	Grup Scolar Industrial Tășnad	România	Tășnad
122.	Liceul Teoretic "Petru Rareș"	România	Tirgu Lăpuș
123.	Școala de Arte și Meserii Turț	România	Turt
124.	Grupul Scolar Industrial "Dr. Florian Ulmeanu"	România	Ulmeni
125.	Liceul „George Pop de Băsești”	România	Ulmeni
126.	Grup Scolar Agricol Valea lui Mihai	România	Valea lui Mihai
127.	Liceul Teoretic "Bogdan Vodă"	România	Vișeu de Sus
128.	Stredná priemyselná škola	Slovensko	Košice
129.	SPŠD dopravná, Hlavná 113	Slovensko	Košice
130.	Evanjelické Gymnázium	Slovensko	Košice
131.	Gymnázium Sv. Tomaša Akvinského	Slovensko	Košice
132.	Obchodná akadémia s. VJM	Slovensko	Košice
133.	SOŠ - Szakközépiskola	Slovensko	Košice
134.	Stredná Odborná Škola Jozefa Szakkayho	Slovensko	Košice
135.	Gymnázium	Slovensko	Košice
136.	Gymnázium S. Maraiho	Slovensko	Košice
137.	GYMNAZIUM, Šrobarová 1	Slovensko	Košice
138.	Gymnázium M.R. Štefánika	Slovensko	Košice
139.	Gymnázium Moldava maďarské	Slovensko	Moldava nad Bodvou

140.	Stredná odborná škola	Slovensko	Moldava nad Bodvou
141.	Gymnázium	Slovensko	Spišská Nová Ves
142.	Gymnázium	Slovensko	Spišská Nová Ves
143.	Gymnázium Pavla Horova	Slovensko	Michalovce
144.	Gymnázium	Slovensko	Sobrance
145.	Cirkevné gymnázium sv. Jána Krstiteľa	Slovensko	Trebišov
146.	Gymnázium	Slovensko	Kráľovský Chlmec
147.	Spojená škola s organizačnými zložkami DOŠ a SOU	Slovensko	Kraliovský Chlmec
148.	Gymnázium	Slovensko	Veľké Kapušany
149.	Sterdná odborná škola (energetická)	Slovensko	Veľké Kapušany
150.	Stredná odborná škola	Slovensko	Veľké Kapušany
151.	Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidiek	Slovensko	Veľké Kapušany
152.	Združená SŠ	Slovensko	Dvory nad Žitavou
153.	Dievčenská odborná škola	Slovensko	Kráľovský Chlmec
154.	ZŠ a Gymnázium s VJM	Slovensko	Moldava nad Bodvou
155.	Gymnázium Pavla Jozefa Šafárika	Slovensko	Rožňava
156.	SOU poľnohospodárske	Slovensko	Šahy
157.	SPŠ chemická	Slovensko	Šaľa
158.	G s VJM	Slovensko	Šamorín
159.	G s VJM Alberta Molnára Szencziho	Slovensko	Senec
160.	G s VJM	Slovensko	Veľký Meder
161.	Gymnázium s VJM	Slovensko	Želiezovce
162.	Мукачівський кооперативний фінансово-комерційний технікум	Україна	89600 Мукачево Закарпатська область
163.	Авторський навчально-виховний комплекс м. Ужгорода	Україна	88000 м. Ужгород Закарпатська область
164.	Ужгородська ЗОШ I-III ступенів №5 з поглибленим вивченням французької та англійської мов	Україна	88018 м. Ужгород Закарпатська область
165.	Загальноосвітня школа I-III ступенів № 5	Україна	88018 Ужгород Закарпатської області
166.	Sislói Középiskola	Ukrajna	89420 Sislóc -Ungvári járás
167.	Nagydobronyi Reformatus Liceum	Ukrajna	89463 Nagydobrony
168.	Csapi 2. sz. Középiskola	Ukrajna	89502 Csap
169.	Munkácsi Szent István Liceum	Ukrajna	89600, Munkács Munkácsi Járás
170.	Bethlen Gábor Gimnázium	Ukrajna	90200 Beregszász - Beregszászi Járás
171.	Gáti Kovács Vilmos Középiskola	Ukrajna	90231 Gát, , Kárpátalja Beregszászi járás
172.	Jánosi Líceum	Ukrajna	90233 Jánosi
173.	Nagyberegi Középiskola	Ukrajna	90242 Nagybereg
174.	Nagyberegi Református Liceum	Ukrajna	90242 Nagybereg
175.	Csomai Általános Iskola	Ukrajna	90250 Csoma
176.	Vári II. Rákóczi Ferenc Középiskola	Ukrajna	90255 Vári - Beregszászi járás
177.	Широківська ЗОШ I-III ст.	Ukrajna	90361 с. Чепа, вул. Закарпатської області
178.	Técsői Magyar Tannyelvű Liceum	Ukrajna	90500 Técső
179.	Тяч вська загальноосв тня школа - ступен в 2	Ukrajna	90500 м. Тяч в Закарпатська область
180.	Jánosi Középiskola	Ukrajna	92033 Jánosi
181.	Bátyui Középiskola	Ukrajna	Bátyu

182.	Beregrákosi Középiskola	Ukrajna	Beregrákos
183.	Beregzsászi 4. sz. Középiskola	Ukrajna	Beregzsász
184.	Beregzsászi 8. sz. Középiskola	Ukrajna	Beregzsász
185.	Bethlen Gábor Gimnázium	Ukrajna	Beregzsász
186.	Csapi 2. sz. Középiskola	Ukrajna	Csap
187.	Csepei Középiskola	Ukrajna	Csepe
188.	Gáti Kovács Vilmos Középiskola	Ukrajna	Gát,Beregzsászi járás
189.	Gecsei Általános Iskola	Ukrajna	Gecse
190.	Huszti Erdészeti Technikum	Ukrajna	Huszt
191.	Jánosi Középiskola	Ukrajna	Jánosi
192.	Kaszonyi Középiskola	Ukrajna	Kaszony
193.	Munkácsi II. Rákóczi Ferenc Középiskola	Ukrajna	Munkács
194.	Nagyberegi Középiskola	Ukrajna	Nagybereg
195.	Nagyberegi Református Liceum	Ukrajna	Nagybereg
196.	Nagydoronyi Reformatus Liceum	Ukrajna	Nagydorony
197.	Nagydoronyi Középiskola	Ukrajna	Nagydorony - Ungvári Járás
198.	Nagymuzsalyi Középiskola	Ukrajna	Nagymuzsaly
199.	Nagyszőlősi 3.-as sz. Perényi Zs. Középiskola	Ukrajna	Nagyszőlős - Nagyszőlősi Járás
200.	Papi Általános Iskola	Ukrajna	Pap
201.	Rahói 1. számú Középiskola	Ukrajna	Rahó
202.	Somi Általános Iskola	Ukrajna	Som
203.	Técsői Hollósy Simon Középiskola	Ukrajna	Técső
204.	Tiszaújlaki 2. sz. Középiskola	Ukrajna	Tiszaújlak
205.	Ungvári 10.sz. Dayka Gábor Középiskola	Ukrajna	Ungvár
206.	Vári Ii. Rákóczi Ferenc Középiskola	Ukrajna	Vári
207.	Viski Kölcseny Ferenc Középiskola	Ukrajna	Visk
208.	Українська гімназія:	Україна	90202 М.Берегово, Закарпатська обл.
209.	Королівська ЗОШ I-III ступенів №2	Україна	90332 смт.Королево, Виноградівський район
210.	Мукачівський кооперативний фінансово-комерційний технікум	Україна	89600 Мукачево Закарпатська область
211.	Авторський навчально-виховний комплекс м. Ужгорода	Україна	88000 м. Ужгород Закарпатська область
212.	Ужгородська ЗОШ I-III ступенів №5 з поглибленим вивченням французької та англійської мов	Україна	88018 м. Ужгород Закарпатська область
213.	Загальноосвітня школа I-III ступенів № 5	Україна	88018 Ужгород Закарпатської області
214.	Тур"я-Реметівська ЗОШ 1-3ст;	Україна	89221,с.Тур"я-Ремета, Закарпатська область
215.	Мукачівський кооперативний торговельно-економічний коледж	Україна	89600 м.Мукачево
216.	Рокосівська ЗОШ I-III ст.	Україна	90410 с.Рокосово Хустський р-н.,
217.	Сокирницька ЗОШ I – III ступенів	Україна	90450, с.Сокирниця- Хустський район
218.	Тяч вська загальноосвітня школа - ступен в 2	Україна	90500 м.Тяч в Закарпатська область
219.	Верхньоводянська ЗОШ - ст. 1	Україна	90611, с.Верхн Водяне, Рах вський район,
220.	Видричанська загальноосвітня школа	Україна	90645 село Богдан -
221.	Косівсько-Полянська загальноосвітня школа I-III ступенів №1	Україна	с.Косівська Поляна - Рахівський район

Programul de Cooperare Transfrontalieră ENPI
Ungaria-Slovacia-România-Ucraina

Programul este cofinanțat de către
Uniunea Europeană

Parteneriat fără frontiere

HUSKROUA/1001/039 ““An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region.”

„X. KÖZÖS ÜGYÜNK” HATÁROKON ÁTÍVELŐ KÖRNYEZETI NEVELÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAM A FELSŐ-TISZA MENTÉN

„CAUZA NOASTRĂ COMUNĂ X”- EDUCAȚIE ECOLOGICĂ ȘI COLABORARE FĂRĂ FRONTIERE ÎN ZONA TISEI SUPERIOARE

„X. NAŠA SPOLOČNÁ VEC“ / KÖZÖS ÜGYÜNK / -HRANICE PRESAHUJÚCI PROGRAM EKOLOGICKEJ VÝCHOVY A SPOLUPRÁCE POZDÍĽ HORNEJ TISY.

„X. СПІЛЬНА СПРАВА” ЕКОЛОГІЧНО-ВИХОВНА ТРАНСКОРДОННА ПРОГРАМА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЗДОВЖ ВЕРХНЬОЇ ТИСИ

Pályázatot nyújtottunk be az Európai Unióhoz a Kölcsey Ferenc Főgimnázium (Szatmáréneti – Románia) vezetésével és a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium (Vásárosnamény – Magyarország), Bethlen Gábor Beregszászi Magyar Gimnázium (Beregszász – Ukrajna) partnerségével. A pályázat „HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region.” címmel, ami támogatást nyert el

Față de anii precedenți în derularea programului au intervenit câteva modificări. Colegiul Național Kölcsey Ferenc (Satu Mare- România) împreună cu partenerii săi, respectiv Gimnaziul II Rákoczi Ferenc (Vásárosnamény - Ungaria) și Gimnaziul Maghiar (Beregovo - Ucraina) au căstigat un proiect finanțat de UE , intitulat „HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region. Ediția a X-a a concursul va fi organizat în cadrul acestui proiect.

S radošou Vám oznamujeme, že tento program sa uskutoční! V porovnaní s minulými rokmi však nastanú zmeny. Podali sme projekt EÚ pod vedením školy Kölcsey Ferenc Főgimnázium (mesto Szatmáréneti – Satu Mare v Rumunsku) a partnerstvom škôl II. Rákóczi Ferenc Gimnázium (Vásárosnamény – Maďarská republika), Bethlen Gábor Beregszászi Magyar Gimnázium (Berehovo – Ukrajina). Projekt bol úspešný a jeho názov je: „HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region.”

Під керівництвом гімназії ім. Кельчей Ференца (м. Сату-Маре, Румунія) та партнерами гімназією ім. ІІ. Ракоці Ференца (м. Ващаронамень, Угорщина) і Берегівською угорською гімназією (м. Берегово, Україна) подали конкурс у Євро Союз. Конкурс під назвою „HUSKROUA/1001/039 “An Issue to Share” international youth cooperation programs which breach barriers along the Upper-Tisa region.” вигравали. Тепер ЄС підтримує нашу програму.

**Demersul concursului -A program legfontosabb eseményei -- Найважливіші події програми -
Najdôležitejšie udalosti programu budú**

**Întâlnirea organizatorilor – Corectarea lucrărilor- Teamtalálkozók – Javítások - Зустріч
організаторів – Виправлення завдань- Тімовé stretnutia – Opravy, hodnotenia**

Vásárosnamény

2012.03.16.-18. Vásárosnamény

2012.06.15.-17. Satu Mare

2012.08.25. Vásárosnamény

2012.11.16.-18. Beregovo

2012.12.14.-16. Vásárosnamény

Ziua Mondială a Apelor 2012- Víz Világnapja 2012 - Всесвітній день води - Svetový deň vody 2012

**Perfectionare pentru profesori în Beregovo Szakmai találkozó tanároknak Beregszászban -
професійна конференція для вчителів із запрошенням у м.Берегово - odborné stretnutie
učiteľov s pozvaním v Berehove
2012.05.11-05.13.**

**Ifjúsági Találkozó: eredményhirdetés Szatmárnémetiben - organizarea unei întâlniri internationale
pentru echipele căștigătoare Satu-Mare - Молодіжний зустріч – оголошення результатів
конкурсу м. Сату Маре (Румунія) - „Stretnutie mládeže” – vyhlásenie výsledkov v Satu Mare
(Rumunsko)**

2013.01.25-27

**Căștigători – Invitați- Nyertesek – Meghívottak-Переможці – Запрошені команди -
Vít'azi – Pozvaní**

**2002.-2003. – I. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ НАША СПОЛОЧНА
VEC**

	ISKOLA/ Școala/Школа/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Miesto /Mesto	ORSZÁG
1.	Liceul Teoretic Salonta	Nagysalontai Tavirózsák	3650 Salonta Str. Republici 90	România
2.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Bioindikátorok	3900 Satu Mare Piata Păcii 2.	România
3.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Zöld Paradicsom	3900 Satu Mare Piata Păcii 2.	România
4.	II Rákóczi Ferenc Gimnázium	Hajnalmadarak	4800 Vásárosnamény Kossuth út. 19.	Magyarország
5.	Stredná poľnohospodárska škola – MKI - Veľké Kapušany	Vizipoloskák	Nám. I. Dobóa 1, 079 01 Veľké Kapušany	Slovensko
6.	II Rákóczi Ferenc Gimnázium	Zöld lovagok	4800 Vásárosnamény Kossuth út. 19	Magyarország
7.	Béres József Kollégium	Zöld Otthon	Záhony	Magyarország
8.	Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	Sasok	99000 Beregszász Szőlő út. 25.	Ukrajna
9.	Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	Kerecsensólymok	99000 Beregszász Szőlő út. 25.	Ukrajna
10.	Szent László Szakközépiskola Kollégium és Óvoda	A természet kalandora	4600 Kisvárda Flórián tér 3.	Magyarország

**2003. – 2004. - II. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ НАША
СПОЛОЧНА VEC**

	ISKOLA/ Școala/Школа/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Miesto /Mesto	ORSZÁG
1.	Kandó Kálmán SZKI és Béres József Kollégium	Zöld Zóna	4625 Záhony Kárpát út 4. (Háda Zoltán)	Magyarország
2.	Liceul Teoretic „Németh László”	Szelidgesztenye	4800 Baia Mare str. I.L. Caragiala 4/29	România
3.	II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Hajnalmadarak	4800 Vásárosnamény; Kossuth 19	Magyarország
4.	II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Zöld Lovagok	4800 Vásárosnamény; Kossuth 19	Magyarország
5.	Kandó Kálmán SZKI és Béres József Kollégium	Erdőjárók	4625 Záhony Kárpát út 4. (Háda Zoltán)	Magyarország
6.	Liceul Teoretic Ady Endre	Boszorkányos Tavirózsák	3700 Oradea Str. Moscovei nr. 1.	România

7.	Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	Kárpáti Gőték	99000 Beregszász Szőlőhegy út 25.	Ukrajna
8.	Liceul Teoretic Ady Endre	Amazon+2	3700 Oradea Str. Moscovei nr. 1.	România
9.	Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	Vad galambok	99000 Beregszász Szőlőhegy út 25.	Ukrajna
10.	Grup Școlar Economic	Az erdő angyalai	3900 Satu Mare str. Henri Coanda nr 23	România
11.	Liceul Teologic Reformat	Grefiteam	3900 Satu Mare str. George Cosbuc 2 Jud. Satu Mare	România
12.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Zöld Paradicsom	3900 Satu Mare str. Piata Păcii nr.2	România
13.	Gépészeti Szakközépiskola	Vándorsólymok	4702 Mátészalka Kölcsey út 12	Magyarország
14.	Zalka Máté Gimnázium	Atomgombák	4900 Fehérgyarmat Kiss Ernő Út 3	Magyarország
15.	Gymnázium-Gimnázium-Kráľovský Chlmec	Fürgégyíkok	07701 Kráľovský Chlmec ul. Horešská č.18	Slovensko

2004. – 2005. – III. /1 Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПЛЪНЧА СПРАВА/ НАША СПОЛОЧНА ВЕС

	ISKOLA/ Școala/Школа/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Město /Mesto	ORSZÁG
1.	Colegiul National Kölcsey Ferenc	Sirályok	440114 Satu Mare	România
2.	Nagydoronyi Középiskola	Mind-1	89463 Nagydobrony, Kisdobronyi u. 131.	Ukrajna
3.	Colegiul National Kölcsey Ferenc	10c	440114 Satu Mare	România
4.	Nagydoronyi Középiskola	Orchideák	89463 Nagydobrony, Kisdobronyi u. 131.	Ukrajna
5.	Vasvári Pál középiskola, Szakiskola és Kollégium	Sólymok	4440 Tiszavasvári	Magyarország
6.	Nagykállói Középiskola	Vadvirágok	4320 Nagykálló	Magyarország
7.	Stredna poľnohospodárska škola -MKI, Veľké Kapušany	Vízipoloskák	Nám. I. Dobó 1, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
8.	Vasvári Pál Gimnázium	Állatbarát csapat	4400 Nyíregyháza	Magyarország
9.	Vasvári Pál középiskola, Szakiskola és Kollégium	TRI	4440 Tiszavasvári	Magyarország
10.	Liceul Teoretic Salonta	Zöldfülűek	415500 Salonta	România
11.	Liceul Teoretic "Németh László"	Égszínzöld	430333 Baia Mare	România
12.	Colegiul National Kölcsey Ferenc	TLHK	440114 Satu Mare	România
13.	Grupul Scolar Agricol	Ernyőakác	415700 Valea lui Mihai	România

2004. – 2005. – III. /2 Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПЛЪНЧА СПРАВА/ НАША СПОЛОЧНА ВЕС

	ISKOLA/ Școala/Школа/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Město /Mesto	ORSZÁG
1.	Vasvári Pál Gimnázium	Állatbarát	4400 Nyíregyháza	Magyarország
2.	Stredna poľnohospodárska škola -MKI, Veľké Kapušany	Vízipoloskák	Nám. I. Dobó 1, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
3.	Colegiul National Kölcsey Ferenc	Sirályok	440114 Satu Mare	România

4.	Stredna poľnohospodárska škola -MKI, Veľké Kapušany	Spoškovie	Nám. I. Dobóia 1, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
5.	Liceul Teoretic Negrești Oaș	Prietenii Naturii	445200 Negrești Oaș	România
6.	Nagydoronyi Középiskola	Orchideák	89463 Nagydobrony, Kisdobrony u. 131.	Ukrajna
7.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	Glasul Naturii	430301 Baia Mare	România
8.	Liceul Teoretic "Németh László"	Vad-gesztenyék	430333 Baia mare	România
9.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	Floare de colt	430301 Baia Mare	România
10.	Grup Scolar Agricol	Pronatura	445200 Negrești Oaș	România
11.	Nagydoronyi Középiskola	Mind-1	89463 Nagydobrony, Kisdobrony u. 131.	Ukrajna
12.	II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Krumpli-bogarak	4800 Vásárosnamény	Magyarország
13.	Vasvári Pál középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vérszívók	4440 Tiszavasvári	Magyarország
14.	II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Amazonok	4800 Vásárosnamény	Magyarország
15.	Grup Scolar Pentru Industrie Mică Si Servicii	Eco Greenspace	435500 Sighetu Marmăiei	România

2005. – 2006. – IV. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ НАША СПОЛОЧНА ВЕЧ

	ISKOLA/ Școala/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Město /Mesto	ORSZÁG
1.	Grup Scolar Pentru Industrie Mică Si Servicii	" 4 Earth"	435500 Sighetu Marmăiei Jud. Maramures	România
2.	Liceul Teoretic Salonta	"Biomanók"	415500 Salonta Jud. Bihor	România
3.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	"Vakegerek"	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
4.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	"Szarkák"	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
5.	Grup Scolar Agricol	"Aquila"	445100 Carei jud. Satu Mare	România
6.	Nagykállói Középiskola K.F. Gimn.	Mimózák	Nagykálló	Magyarország
7.	Grup Scolar Pentru Industrie Mică Si Servicii	"Eco Greenspeace"	435500 Sighetu Marmăiei Jud. Maramures	România
8.	Stredna poľnohospodárska škola -MKI, Veľké Kapušany	"Vizipoloskák"	Nám. I. Dobóia 1, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
9.	Móricz Zsigmond Szakközépiskola	Fekete Gólyák	Fehérgyarmat	Magyarország
10.	Stredna poľnohospodárska škola -MKI, Veľké Kapušany	"Spoškovie"	Nám. I. Dobóia 1, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
11.	Vásárhelyi Pál É.K.V. Szakközépiskola	Atalanta	Nyíregyháza	Magyarország
12.	Grup Scolar Agricol	"Vulturul"	445100 Carei jud. Satu Mare	România
13.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	"Pronatura"	430306 Baia Mare Jud. Maramures	România
14.	Deák Ferenc Gimnázium	Sárgaliliomok	Fehérgyarmat	Magyarország
K+	Grup Scolar „I.G. Andron”	"Pronatura"	445200 Negrești Oaș Jud. Satu Mare	România

2006. – 2007 . - V. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ НАША SPOLOČNÁ VEC

	ISKOLA/ Şcoala/Школа/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Місто /Mesto	ORSZÁG
1.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	"Mókusok"	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
2.	Stredna poľnohospodárska škola - MKI, Veľké Kapušany	"Sposkovia"	Nám. I. Dobóa 1, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
3.	Stredna poľnohospodárska škola - MKI, Veľké Kapušany	"Vizipoloskák"	Nám. I. Dobóa 1, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
4.	Liceul Teoretic "Németh László"	"Zöld Világ"	430333 Baia Mare jud. Maramureş	România
5.	GYMNAZIUM - Šrobárová 1	"Bubo Bubo"	04223 Košice	Slovensko
6.	Esze Tamás Gimnázium	"Bezőldülüök"	Mátészalka	Magyarország
7.	Grup Școlar Agricol	"Aquila"	445100 Carei jud. Satu Mare	România
8.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	"Vakegerek"	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
9.	Vasvári Pál Gimnázium	Tornádó	Nyíregyháza	Magyarország
10.	Grup Scolar Agricol	"Fekete Párduc"	415700 Valea lui Mihai Jud. Bihor	România
11.	GYMNAZIUM - Šrobarova 1	"Šištice"	04223 Košice	Slovensko
12.	Grup Școlar Pentru Industrie Mică Si Servicii	"Eco_Greenspeace"	435500 Sighetu Marmației Jud. Maramures	România
13.	Grup Școlar Agricol	"Vulturul"	445100 Carei jud. Satu Mare	România
14.	Grup Școlar T.R.C."Hám János"	"Bogyókák"	440010 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
K +	Bethlen Gábor Gimnázium	"Zöldek"	90200 Beregszász - Beregszászi Járás	Ukrajna

2007. – 2008. - VI. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ НАША SPOLOČNÁ VEC

	ISKOLA/ Şcoala/Школа/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Місто /Mesto	ORSZÁG
1.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	"Kábel"	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
2.	Grup Școlar T.R.C."Hám János"	"Zöld Bolygó"	440010 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
3.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	"Vakegerek"	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
4.	Colegiul Național "Arany János"	"Ezerjőfüvek"	415500 Salonta Jud. Bihor	România
5.	Liceul Teoretic "Németh László"	"Természetbarátok"	430333 Baia Mare jud. Maramures	România
6.	Liceul Teoretic "Németh László"	Kék bolygó	430333 Baia Mare jud. Maramures	România
7.	Stredna poľnohospodárska škola - MKI, Veľké Kapušany	"Vizipoloskák"	Nám. I. Dobóa 1, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
8.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Selyemhernyók	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România

9.	Grup Școlar T.R.C."Hám János"	"Duracell-Nyuszik"	440010 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
10.	Grup Școlar „Aurel Vlaicu”	Floarea Reginei	430113 Baia Mare jud. Maramures	România
11.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	"Sufletul naturii"	430301 Baia Mare Jud. Maramures	România
12.	Nagykállói Középiskola K.F. Gimn.	Vizibarátok	Nagykálló	Magyarország
13.	Nagyberegi Reformatus Liceum	Ökolábnyom	UK-90242 Nagybereg Kárpátalja	Ukrajna
14.	Liceul Teoretic Negrești Oaș	Prietenii naturii	445200 Negresti Oas Jud. Satu Mare	România
15.	Vasvári Pál Gimnázium	Ózon	Nyíregyháza	Magyarország

2008. – 2009. – VII. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ НАША СПОЛОЧНА ВЕЧ

	ISKOLA/ Școala/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Město /Mesto	ORSZÁG
1.	Liceul Teoretic Carei	Bio Kommandósok	445100 Carei jud. Satu Mare	România
2.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Kábel	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
3.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	Trio-Eco	430306 Baia Mare Jud. Maramures	România
4.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Hamakő	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
5.	Colegiul National „Arany János”	Ezerjófüvek	415500 Salonta Jud. Bihor	România
6.	Grup Scolar Agricol	Csibe nyuszik	415700 Valea lui Mihai Jud. Bihor	România
7.	Colegiul National „Arany János”	Csikóhalak	415500 Salonta Jud. Bihor	România
8.	Deák Ferenc Gimnázium	Barátkák	Fehérgyarmat	Magyarország
9.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Zöld Tündérek	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
10.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Gumimacik	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
11.	Stredná odborná škola – SzKI, Veľké Kapušany	Vizipoloskák	J. Kráľa 25, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
12.	Bessenyey György Gimnázium	Zsírpapír	Kisvárda	Magyarország
13.	Grup Școlar Pentru Industrie Mică și Servicii	Eco_greenspeace	435500 Sighetu Marmatei Jud. Maramures	România
14.	Bethlen Gábor Gimnázium	Csipkebokorvessző	90200 Beregszász - Beregszászi Járás	Ukrajna
15.	Gymnázium Gimnázium	Toprongyoshock	07901 Veľké Kapušany	Slovensko

2009. – 2010. – VIII. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ НАША СПОЛОЧНА ВЕЧ

	ISKOLA/ Școala/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Město /Mesto	ORSZÁG
1.	Colegiul Agricol Valea lui Mihai	Freaks	415700 Valea lui Mihai Jud. Bihor	România

2.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Piszkosmunka	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
3.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Vénusz virágai	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
4.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Szimata	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
5.	Liceul Teoretic Carei	Biokommandósok	445100 Carei jud. Satu Mare	România
6.	Török Ignác Gimnázium	Parlagi viperá	Gödöllő	Magyarország
7.	Colegiul Agricol Valea lui Mihai	Feketepárdudok	415700 Valea lui Mihai Jud. Bihor	România
8.	Liceul Teoretic Carei	Bio-Trio	445100 Carei jud. Satu Mare	România
9.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	Greenteam	430306 Baia Mare Jud. Maramures	România
10.	Colegiul National „Arany János”	Orchideák	415500 Salonta Jud. Bihor	România
11.	Grup Școlar T.R.C."Hám János"	"Duracell-Nyuszik"	440010 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
12.	Liceul Teoretic "Németh László"	Ökomanók	430333 Baia Mare jud. Maramures	România
13.	Deák Ferenc Gimnázium	Vadmacskák	Fehérgyarmat	Magyarország
14.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Kromoplasztiszok	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
15.	Stredná odborná škola polnohospodárstva a služieb na vidiek – MSzSzl-Veľké Kapušany	Vízipoloskák	J. Kráľa 25, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
16.	Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola	Pindur Pandúr	04174 Košice	Slovensko

2010. – 2011 – IX. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ НАША СПОЛОЧНÁ VEC

	ISKOLA/ Școala/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Město /Mesto	ORSZÁG
1.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Kékvirág-Pirostüske	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
2.	Colegiul Agricol Valea lui Mihai	Fekete Párdudok	415700 Valea lui Mihai Jud. Bihor	România
3.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Szimata	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
4.	Colegiul Național "Mihai Eminescu"	Eco Nord Vest	430316 Baia Mare Jud. Maramures	România
5.	Colegiul Economic „Gheorghe Dragoș”	Ökomanók	440340 Satu Mare	România
6.	Stredná odborná škola – Szakközépiskola	Vízipoloskák	J. Kráľa 25, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
7.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Rododendron	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
8.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	Geenteam	430306 Baia Mare Jud. Maramures	România
9.	Colegiul Economic "Nicolae Titulescu"	Castana veselă	430291 Baia Mare Jud. Maramures	România
10.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Piszkosmunka	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
11.	Grup Școlar T.R.C."Hám János"	Pufik	440010 Satu Mare Jud. Satu Mare	România

12.	II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Wildflowers	Vásárosnamény	Magyarország
13.	Liceul Teologic Reformat	Kockás liliom	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
14.	Csepei Középiskola	Liliomok	90361 Csepe, Nagyszőlősi járás,	Ukrajna
15.	Colegiul Agricol Valea lui Mihai	Freaks	415700 Valea lui Mihai Jud. Bihor	România

2011. – 2012. – X. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ NAŠA SPOLOČNÁ VEC

Víz Világnapja 2012 - Ziua Mondială a Apei din 2012 - Всесвітної дня води - Svetového dňa vody 2012

	ISKOLA/ Școala/Школа/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Město /Mesto	ORSZÁG
I.	Liceul Teologic Reformat	Kockás liliom	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
I.	Bethlen Gábor Gimnázium	Kockás Liliomok	90200 Beregszász - Beregszászi Járás	Ukrajna
I.	Bessenyey György Gimnázium	Tiszavirág	Kisvárda	Magyarország
I.	Colegiul Agricol Valea lui Mihai	Fekete Párducok	415700 Valea lui Mihai Jud. Bihor	România
I.	Lónyay Menyhért Szakközépiskola	"No Chemical"	Vásárosnamény	Magyarország
I.	Grup Scolar "C.D. Nenițescu"	Vulturii	480333 Baia Mare Jud. Maramures	România
I.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	Ecolive	430306 Baia Mare Jud. Maramures	România
I.	Liceul Teoretic Carei	KaktuszoSokk	445100 Carei jud. Satu Mare	România
I.	Liceul Teoretic "Németh László"	Cinegek	430333 Baia Mare jud. Maramures	România
I.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Fibima	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
I.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Bio Cicák	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
I.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Biómanók	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
I.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Édesélet	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
I.	Celegiul Tehnic „Angel Saligny”	Rainbow	430291 Baia Mare Jud. Maramures	România
I.	Colegiul Național „Gheorghe Șincai”	Eco For Change	430311 Baia Mare Jud. Maramures	România
I.	SPŠD dopravná, Hlavná 113	SPŠD dopravná,	040 01 KOŠICE	Slovensko
I.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Vizililiomosok	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
I.	Colegiul Economic „Pintea Viteazul”	Cocoșii de munte	435300 Cavnic Jud. Maramures	România
I.	Gymnázium s. Tomáša Akvinského	Snežienka	04001 Košice	Slovensko
I.	Liceul „George Pop de Băsești”	Ecologiști in devenire	437355 Ulmeni Jud. Maramures	România

2011. – 2012. – X. Közös Ügyünk/ Cauza noastră comună/ СПІЛЬНА СПРАВА/ NAŠA SPOLOČNÁ VEC

	ISKOLA/ Școala/Школа/Škola	csapat/echipei/ Команда/družstva	VÁROS/ Orașul /Mesto /Mesto	ORSZÁG
1.	Colegiul Agricol Valea lui Mihai	Fekete Párduczok	415700 Valea lui Mihai Jud. Bihor	România
2.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Biómanók	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
3.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Természet gyöngyei	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
4.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Csikószéli csipások	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
5.	Colegiul Național „Kölcsey Ferenc”	Vizililiomosok	440014 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
6.	Deák Ferenc Gimnázium	Elemzők	Fehérgyarmat	Magyarország
7.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Fibima	417435 Săcuieni Bihor jud. Bihor	România
8.	Mátészalkai Szakképző Iskola és Koll. Gép. Szki.	Redpanda	Mátészalka	Magyarország
9.	Liceul Teoretic "Emil Racoviță"	Ecolive	430306 Baia Mare Jud. Maramures	România
10.	Grup Școlar Sanitar	Ecosan	430322 Baia Mare Jud. Maramures	România
II.	Bessenyey György Gimnázium	Aranyosok	Kisvárda	Magyarország
II.	Liceul Teoretic Carei	KaktuszoSokk	445100 Carei jud. Satu Mare	România
II.	Stredná odborná škola – Szakközépiskola	Musketeers	J. Kráľa 25, 07901 Veľké Kapušany	Slovensko
III.	Liceul Teologic Reformat	Kockásliiom	440114 Satu Mare Jud. Satu Mare	România
III.	Gymnázium s. Tomáša Akvinského	Snežienka	04001 Kosice	Slovensko
IV.	Liceul Teoretic „Petőfi Sándor”	Bio Cicák	417435 jud. Săcuieni Bihor Bihor	România
IV.	Bethlen Gábor Gimnázium	Kockás Liliomok	90200 Beregszász - Beregszászi Járás	Ukrajna

Cele mai reușite afișe -Legsikeresebb plakáttevek – Найуспішні афіши - Najúspešnejšie návrhy plagátov

